

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Statuta frederici.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

dit et que accepit reddere cōpellatur donec ad nrm arbitriū satisfecerit ab officij sui executōe maneat suspēsus. Itē p̄cipim⁹ decretalē Gregorianā que incipit. quāq̄ vsurarijs. quā Sifrid⁹ in se lat in ē statuta sua sub rubrica de vsurarijs manifestis cōtra exercētes p̄tus predictos. publice et diligent̄ obseruari et seruādā intinuari. Datū. ꝛ.

Incipiūt capitula

statutorū dñi frederici archiepi Coloni.

De vestib⁹ clericorū bñficiatorū.

De cōsura et corona clericorum bñficiatorū Et ne barbas deferat

Ne religiosi dimittāt habitū.

De cōfessionib⁹ eorū. ne vagēt extra sua monasteria.

Et timenta.

Cōtra montales portātes secularia vestimenta.

De presbyteris concubinarijs et fornicarijs iporum.

Et capto aliquo clerico statim cesset a vitijs.

Contra vsurarios et exercētes cōtra dñi qui dicatur banegelt.

Ne aliquis sacerdos inebrietur vel calceos rostratos deferat.

De matrimonium contrahere volentes debito modo proclamentur.

De cautionibus recipiendis in mortis articulo ab absoluendis.

De moniti ab officiali Coloni nisi infra t̄m̄nū monitiōis satisfecerit sint excoicati.

Cōtra inieutores manū in clericos vel m̄ras vel alias damna ecclesijs aut ecclesiarum psonis in quib⁹ beneficiati sunt inferentes.

Et seruitores ecclesiasticorū possint de ferre vestes clericis p̄hibitas.

De quib⁹ tenet sc̄l in āno p̄fici et sacm̄ eucharistie accipe a p̄prio sacerdote.

Ne cl̄ici vxorati et bigami in sp̄ualib⁹ iudicent.

De fructibus bñficiorum et cā p̄mutatiōis ā alias vacātium

Cōtra illos qui in cōsistorio dñi archi

epi forefecerint contra officiales aduocatos vel procuratores.

De oēs habeāt copiam statutorū Coloni. De curati infra menses resideāt in beneficijs suis curatis.

Et oēs p̄lati curati vel pastores resideant p̄sonaliter in suis beneficijs curatis

Et fruct⁹ bñficiorū vacātū spectant ad fabricā ecclesiarū ex cōsuetudine aut per cuniam p̄ statutis soluta in cōuocatis n̄ diuidat.

Et ne census annui aut vsuruales reddid⁹ v̄dāt sine auctōe epi.

De impedimentib⁹ iurisdictionē ecclesiasticā. De violatoribus emunitatū. et de excoicatis p̄ānū et āph⁹ nō iunulādis.

Cōtra vsurarios lubardos et banegelt capientes.

Quirato cuiusdē dñi Frederici habens multa capita.

De interessenti dūm̄orū clericorū bñficiatorū de honore canonicis et tractatibus capitularibus.

Vult epi exequi lras ap̄licas in forma pauperū ad ipm̄ directas.

Redere dei gra sc̄l Coloni ecclesie archieps fieri ip̄ern p̄tra hā archicācellari⁹. v̄m̄erū et h̄n gullis tā secularib⁹ q̄ reglarib⁹ ecclesiarū et mōsteriorū abbatib⁹ p̄p̄rijs p̄lati p̄onib⁹ decanis collegiib⁹ cōnētib⁹ plebanis corūq̄ vices gerētib⁹ ceterisq̄ bñficiarijs clericis et religiosis cuiuscūq̄ stat⁹ cōditōis aut ordi⁹ existāt n̄r̄z ciuitatis et dioec̄s Coloni. nobis lubent̄. salutē in dño se p̄ternā.

Et si de cūctorū p̄ssim̄ et generalit̄ nob̄ subditorū sub q̄m̄ v̄n̄i versali cura et custodia sum⁹ p̄stituti de lib̄tis negligētis et excessib⁹ v̄lemus ab intimo. de p̄latoy t̄m̄ seculariū et regulariū clericorū et p̄sonarū ecclesiasticarū v̄riusq̄ seruis defectib⁹ tāto r̄m̄m̄ v̄lem⁹ acerbius et p̄fundi⁹ p̄turbamur q̄nto sentim⁹ gr̄m̄ora eisde aīay p̄cula puenire et sp̄alit̄ p̄sois mōsticis i q̄b⁹ sacre religiōis abicēda devotio multitis actib⁹ illicitis aditū p̄b̄s periculoso inuenit. Et p̄t̄ nōnullas sacroy canol

nū cōsuetudines exequentes ac statuta ordinationes et p̄cepta n̄or̄ p̄decessor̄ in nouates q̄ h̄mōi talū p̄sonarū excessib⁹ fatigāt debitis obutare remedijs. quoz etiā vt de ip̄is cognitio plenior habeat effectus vt sequit̄ secum⁹ ānotari duximus ordinandum.

De vestibus clericorū beneficiatorū

In p̄mis igit̄ p̄ clericos q̄ grauitate ecclesiastice religionis abiecta. in deferentibus vestib⁹ ordini suo nō cōgruentibus p̄ canonā phibitōes excedē nō verentur. cōstitutionē. se. re. dñi Cle. pape. v. in cōsilio viennēsi editā q̄ cauet̄ int̄ cetera q̄ clericus q̄cūq; virgata vel p̄tita veste publice vtēs. nisi cā subsit rōnabilis si beneficiatus extiterit a p̄cepto fructū b̄n̄ficiorū q̄ obtinet p̄ sex menses sit ip̄o facto suspensus. Et si beneficiat⁹ nō fuerit in sacris t̄n̄ ordinib⁹ cōstitutus circa sacerdotiū p̄ idē t̄p̄s sit eo facto inabilis ad beneficiū ecclesiasticū obtinendū. Idē quoq; dē cōstitutio censuit obseruādū. de clericis alijs qui veste virgatā vel p̄tītā simul et t̄suras publice deferāt clericalē. dignitatē v̄t̄ro p̄sonarū seu b̄n̄ficiū curatur̄ obtineat ac sacerdotes necnō et religiosi si vestes deferant h̄mōi. p̄terq; ex eā rōnabili. eo ip̄o a fructū p̄cepto b̄n̄ficiorū q̄ obtinet. p̄ ānū cōtinuū fiat suspens⁹. et sacerdotes nō b̄n̄ficiat⁹ et religiosi ceteri. per idē t̄p̄s ān̄ reddantur inabiles ad beneficiū ecclesiasticū obtinendū. Exequentes etiā. necnō statuta ordinationes mandata et p̄cepta bo. me. dñi walrami. edita circa p̄missa innouates q̄ incipiūt. felicio recordationis. &c. Statuentes quo cauet̄ inter cetera q̄ suspensus h̄mōi. si durate ip̄a suspēnsionis pena. aliquid de fructib⁹ sui beneficij seu p̄bende p̄cipiat. Et ministras si quid ei ratiōe p̄bende sue ministrauerit scienter. vt̄erq; ip̄orū cōsecrationis penā incurrat ip̄o facto.

Et capitulum si in hac pte culpam vel negligentia dissimulatione comiserit. sit suspensus ip̄o facto. et statutū eiusdem quondā dñi walrami quod incipit. walramus. &c. Quonia diuersi. &c. Et ei⁹ mitigatione ibi subsequente innouantes eas et ea precipimus inuolabiliter obseruari. Statuentes de consensu capituli nostri et priorū Coloniē penas et sententias sup̄dictas. locū habere debere in futuris. ip̄asq; sententias ferimus in his scriptis in omnes et singulos clericos. iuxta distinctiones superius annotatas qui vestem superiorem ante pectus vel vltra spatū quo quis cōmode caput suum ip̄i vesti inferre poterit. eā induendo vsq; inferius ad horā deferre publice presumunt botonatam. a summo dorsum. Siquis vero clericus iuxta morem deestabilez qui modernis t̄p̄ibus inoleuit vestem superiorem ip̄ius manicam vnā ante pectus et alia post dorsum. vertendo publice deferre sine causa iusta et irrecusenter incedere presumpserit. si secularis fuerit b̄n̄ficiatus vel carens beneficio. vel religiosus administrationē habens h̄mōi vestem infra mensem dare pauperib⁹ teneatur. Religiosus v̄t̄ro administrationē nō habens infra idē t̄p̄s ip̄as teneatur suo superiori assignare in p̄tos vsus cōuertendā. Alioquin si secus fecerit. dicto mense lapso se nouerit incidisse suspēsiōnē s̄m̄az ab officio et beneficio quā ferimus in eā in his scriptis.

De tonsura et corona clericorū beneficiatorū et ne barbas deferant.

Reterea cōstitutionē feli. recordationis. dñi Gregorij pape. ix. in concilio Cartagiēsi editā. q̄ sub excommunicationis p̄a phibet clericis. ne nutriant comā et barbā nisi ex iusta cā exequēt eā inuolabiliter p̄cipim⁹ obseruari. Statuta
J liij.

quoque mandata et precepta pie memorie dñi
Henrici que incipiunt. Itē precipimus in
fute. 7cl. et dñi walrami q̄ incipiunt fe.
re. necnō dñi wilhelmi archiep̄oz Lo/
loñ p̄decessoz n̄roz q̄ incipiunt. Wilhel/
mus dei gr̄a. 7cl. bo. me. p̄decessores nos/
tros. 7cl. edita cōtra clericos qui coroz/
nā seu tonsurā ecclesiasticas debitas in/
tra status et ordinis recepti exigētiā
nō deferūt barbas et comas nutriūt. si/
ne causa iusta portā. q̄b̄ in effectu car/
uetur inter cetera in ordinatiōe videlz
et statuto dicti dñi henrici q̄ clerici be/
neficiati civitatis et diocesis Loloñ ton/
surā ecclesiasticā fm̄ sui stat⁹ et ordinis
exigentā decēter et patenter ac publi/
ce in capite assidue portare negligentes
interdicti sententiā ab ingressu ecclesie
xv. diez monitione canonica p̄missa in/
current. In ordinatione statuto et mā/
dato dictoz dñoz walrami et wilhel/
mi p̄dictoz q̄ h̄mōi pene suspēn ab in/
gressu eccle quā etiā ad clēicos barbas
deferētes extendērūt penā subscriptaz
addiderunt. Cauet q̄ cleric⁹ barbā nu/
triens sine causa iusta cāq̄ deferēs vl/
tra quidenā nō abrasaz nec coronā seu
tonsurā statui et ordini suo cōgruentez
portās publice in capite 7 p̄pter hoc pe/
nā suspēn ab ingressu ecclesie incidērit
sup̄dictā a fructib⁹ suozū beneficiorum
sit coīpo suspensus. et si sic suspensus ex/
istens quicq̄ de fructibus h̄mōi rece/
perit. aut quicq̄ sibi aliqd̄ ministraverit
tā recipientis q̄ ministrās eo ip̄o se nos/
uerit excoīcatiōis sn̄iaz incidisse. Et ca/
plm̄ ecclesie si collegiata fuerit suspēn. si
in culpa extiterit vel negligentia. vel
ministratiōe h̄mōi factā ratā et gratāz
habuerit. 7 ip̄a ecclesia interdicti incur/
rat sn̄iaz ip̄o facto. Idē dominus will/
helm⁹ p̄ suū postmodū statutū qd̄ inci/
pit. Ex inūde. tales nō deferentes tō/
surā clericalē ip̄o facto suspēdit p̄ntib⁹
inouātes. saluoq̄ loco quidēne p̄dite.
quo ad radēdā barbā vel tōdendū ip̄a

tiuz triū septimanaz subrogam⁹. Ea q̄
statuta mandata et precepta. q̄ etiā ad cleri/
cos hastiludia in locis in q̄b⁹ b̄ficiati
existūt exercētes p̄uide extendērunt et
penā suspēn a p̄ceptiōe fructū b̄ficiō/
rū suoz p̄ sex menses in cōtrariū facien/
tes intulerūt. necnō statutū eiusdē quō/
dā dñi wilhelmi qd̄ incipit. Ultimos/
doz exaggeratiōe 7c. statum⁹ 7 aliud
qd̄ incipit Sāctissimi in ch̄io p̄is 7 dñi
n̄ri dñi Innocēti pape. iij. Volētes ita/
q̄. 7c. necnō eiusdē dñi statutū in hoc ca/
lu editū. qd̄ incipit. Statum⁹ vt q̄libz
clericus siue secularis siue religiosus 7c.
mādam⁹ et p̄cipim⁹ nisi q̄ten⁹ p̄ n̄raz or/
dinatiōe eis detractū reperiat inuis/
labiliter obseruari ip̄asq̄ sn̄iaz ex abū/
dāti repetētes q̄s dicta monitiōe cano/
nica p̄missa in nō parētes et rebelles. se/
rimus in his scriptis.

Ne religiosi dimittāt habitū De cō/
fessoribus ip̄oz. Et ne vagentur extra
sua monasteria:

Asup̄ fe. re. dñi bonifatij pape viij. con/
suetudinē p̄ quā districtius inhibēt. ne
aliqs religiosus quācūq̄ religionē faci/
te vel exp̄sse p̄fessus. v. b̄ficiū locoz ha/
bitū siue religionis temere dimittat hu/
iusmodi tenerrariū violatorē excoīcati/
ōnis sn̄iaz plectēs ip̄o scō. necnō cōstru/
tiōe fe. re. dñi L. le. pape. vi. in concilio
viennēnē editā. q̄ int̄ cetera sacre religio/
nis monachis nigris⁹ ordīs sc̄i b̄ndicti
omnē in vestib⁹ inordinatū seu exquisi/
tū ornatū et cultū. necnō in equitatura
et lectisternijs quēvis notabilem inter/
dicat excessum. p̄cipiens vt superior ve/
stis ip̄orum habitui proxima nigri aut
bruni coloris. iuxta morē apud eos obi/
seruari solitum in regione qua degunt
existat. Exequēn ab huiusmodi eis in/
terdictis et veritis abstinere ac p̄ceptis
et statutis huiusmodi obedire ip̄is

precipimus firmiter et mādamus Sta-
tuta vero mandata et pcepta felicitis re-
cordationis dñi Henrici que incipiunt
Solimus etiā. Et. Quo inhibet. ne qd
abbas vel abbatissa cuiuscūq; religiōis
non exempte civitatis et dioceſis Coloñ
absq; speciali licētia archiepi Coloñēſ
v' sedis aplice auēte monachis aut mo-
nialibus sui moñ. cōfessorē aliūde q; de
eoz ordine put ipoz statuit religio eli-
gendi vel assumendi cōcedat pratē. nec
nō bo. me. dñi wilhelmi archiepoz nro
rum pdecessoz mādatum quod incipit.
Vergit quidez. Et. In quo inter cetera
oēs et singulos monachos extra mona-
stera sua nō instulatos vtentes vt dir-
cunt. licz incōsulte indebite et indifere-
te etiā contra iuris et ordinis sui dispo-
sitiōē regularē. licentia suozū abbatū
seu prelatorum qui nulla sua dente velli-
tate monasterioz suozū aut nēitate exi-
gente se conferūt ad aliena negocia exe-
quenda p libito vagantes ad sua mo-
nasteria monitione canonica pmissa si se-
cus fecerint in eos excoicationis sniaz
tulit reditē pcepit. nec nō statutū bo. me.
dñi Sifridi archiepi Coloñ. quod incipit.
Statuimus vt null' monachus. Et.
quod postmodū pie recordationis dñs
wilhelmus archiepo Coloñ pdecessor
nr in quodaz statuto suo quod incipit.
Itē cū bo. me. Sifridus oliz. Et. Idē sta-
tuto approbavit. sub certa tñ postmodū
facta declaratione que incipit. Cū nos
dudū concilii synodale in capitulo ecc-
lesie nre. Et. Quā quidē declarationem
bo. me. Engilbertus pdecessor nr etiam
est secutus eā repetendo in sua ordina-
tione que incipit. Cū nos dudū. Et. Fa-
ctā in hac pte innouātes cū dicta decla-
ratione pcpim' z mādamus quo ad re-
ligiosos ordinis pdicti salua constituti-
one. Quoniā qui abiectis. Et. sed z talis
in cōcilio viennēſ edita. necnō dictum
statutum quod idem dominus Sifrid'
ad canonicos regulares sancti Augusti

ni et premonstratēſ ordinum. saluis eo-
rum dem ordinum institutis extendebat
extendimus in qntum ipozum ordinis
patitur institutio regularis. cui vt claz
est quā dicti monachi inseruiunt laxiori
pcepimus inuisolabiliter obseruari. pe-
nasq; et sententias in dicto statuto ex-
pressas z repetentes eas in cōtradictio-
res et rebelles canonica monitione pre-
missa ferimus in his scriptis.

Contra moniales portantes secu-
laria vestimenta.

Ubssequenter pie recordatiōis
dñi Bonifacii pape. viij. que in-
cipit periculoso. Et. et dñi Cle-
mentis pape. v. in cōcilio viennēſ editi
tam cōstitutiōē cōseruatiōē et refor-
mationez. status et mores monialiu' cu-
iuscūq; religionis aut ordinis extiterit
pcpim' obseruari diligenter. In quib'
inter cetera cauet vt hntū dño debitū
reddant famularū nec monachali post-
posita modestia extra sua mōstera im-
pudenter discurrāt pānis sericis et va-
rioz foderaturis z virgatis seu diuerso-
ruz coloz caputiolis nō vtant. Necnō
statutū bo. me. Sifridi archiepi Coloñ
quod incipit. Statuimus vt null' mo-
nachus aut monialis. Et. qd postmodū
bone me. walramus in quadā sua ordi-
natione que incipit. Quāq; aiaz. Et. lau-
davit et approbavit. Et wilhelm' pdei-
cessores nri in statuto p eū edito qd in-
cipit. Itē cū bo. me. Sifridus. Et. Idē
statuēdo repetijt penā adijctis excoi-
cationis in pñis eoz que in eodē statuto
pstringunt facientes. Innouam' cū
penis z sentētis pñis. in statut. s. dict.

De presbyteris cōcubinarijs z
focarijs ipozum.

Quo statutū bo. me. dñi Cōradi
pdecessoris nostri p Sifridū ei'
successorez qui idē statuit cōtra

concupinarios publicos et notorios. q̄ concubinis suis in suis domibus cohabitant. annuatim q̄ incipit. Ex concilio bo. me. x̄. In quo inter cetera mādāt sub excoicationis pena. que in cōtrariū facientes fertur et quā sniaz secus facies incurrit ip̄o facto. Quod sacerdotes manifesti cohabitatores cōcubinas suas de domibus suis et prochijs infra. x. dies expellāt. eis pro termino pempti. et mōtione canonica assignatos. q̄q̄ mulieres ip̄e p̄ sniaz excoicationis in eas ferendā prochiā ip̄az exire cōpellant. in nouam. Statuentes vt h̄mōi notorij fornicatores sup̄dicti. qui cōcubinas suas in domibus p̄p̄is cohabitāt. si tales focarias publicas in domib⁹ suis eis cohabitando tenere p̄sumpserint p̄. x. dies nec eas a se abiecerint et abegerint. et si dicte fornicarie notorie abinde nō recesserint tā ip̄i focarij cohabitatores notorij q̄ fornicaria sniaz excoicationis incurrat. p̄ntis n̄ri statuti auctoritate quā in eos et eoz quemlibz ferimus in his scriptis.

Et capto aliquo clerico statim cessetur a diuinis.

Et licet iā dudū certus modus p̄ n̄ros p̄decessores traditus sit oibus manifestus quo seruato nullus p̄latus rector vel alicuius ecclesie intitulus ciuitatis et diocesis Colosi. preterea dubij aut ignorantie sup̄ine quouis colore quesito in graue tñ suaz periculū aīaruz ab obseruatione statutoz p̄dictoz n̄roz p̄decessoz et mandatoz penarū et sententiarum lataz in eisde se rationabiliter valeat excusare. Tñ ne quis ad declinādū executionē eorūde mādatoz conscientia scrupulosa dubitare se dicat. vbi eā ratione dubitādū nō est Statutū dudū in puinciali concilio Colosi sup̄ hoc salubriter editum vt de h̄mōi modo p̄dicto cognitio certior habeat ip̄m inno uantes duximus annotandū. in hec ver

ba. Statuimus vt prelati archidiaconi prepositi decani rectores ecclesiaz seu capellani ac eoz vicarij q̄ cito captiuitas clericus vel spoliū aut aliquod foris factū. de quibus est sup̄dictū ad nouitā vel fama deferēte vel alio quocūq̄ mō puenit statim cessetur a diuinis vbi iuxta p̄missa fuerit faciendū et ad obseruationē et executionēz dictaz sententiaruz p̄ se vel p̄ alios teneant. Alioquin nō obstant excusatione crasse ignorantie penis et sententijs subiaceant sup̄dictis

Contra vsurarios et exercentes contractum qui nuncupatur hantgels.

Reterea se. re. dñi. Alexandri pape. iij. cōstitutionē. quia in oibus contra vsurarios in cōcilio generali editā que prohibet vsurarios manifestos ad altaris cōmunionem admitti p̄cipiens oblationes eoz nō recipi et in morte eis denegat ecclesiasticaz sepulturā. clericos cōtrariū facientes. donec ad arbitriū ep̄i satisfaciāt ab executione sui officij vult manere suspēsus necnō se. re. dñi. Gregorij pape. x. cōstitutionē. vsurariū voriaginē que cōcilio lateranē. p̄dictū pene adiectione iurat ip̄m cōciliū in nouādo et cōstitutionēz. quāq̄ vsurarij in consilio lugdunēsi editaz que statuit q̄ manifesto vsurario. licet ip̄e vsuras extortas restitui. mādauerit ecclesiastica tñ denegabit sepultura nisi prius satisfaciāt vel fm̄ formā illius cōstitutionis idonee caueat. sepelēt eos contra illam cōstitutionem penaz lateranē cōciliij p̄dictā incurrat. testamenta ip̄oz aliter facta nō valeant. nec eis testamentis condendis aliq̄s debet interesse vel eos absoluerē vel ad cōfessionem admittēre. Necnon pie recordationis domini Cle. pape. v. cōstitutionēz Ex graui in cōcilio viennēsi editā p̄ quā officiales cōtrariū facientes dicitātes vel scribētes statuta sup̄ vsurio

soluendis nō repetendis vel nō restituendis. vel iudicātes fm illa statuta. vel nō delētes illa statuta. si pnt infra tres menses de libris cōtātū. vel illa statuta seruātes sunt excōdicari. et pūacitē asserens exercere vsuras nō esse peccatū hereticus est censendus. Executiōi mā dātes eas. pcpim⁹ et mādam⁹ inuolabit licet obseruari. Statutū quoq; bo. me. Sifridi qd incipit. Statutum⁹ vt vsura riq. et wickboldi pdecessoz nroz qd incipit. Excōdicamus et excōdicatos nūciamus. et henrici quod incipit. Trez statum⁹ vt vsurarij. et. q dē statuta et mādata ijdē pdecessoris nri. vsurarios manifestos q vlt sortē pncipalē seu debi pncipale aliquid receperint excōdicant et excōdicatos publice mādauit vigoē hmōi statutoz et mādatoz nūciari. nec nō etiā statutū ordinationē et mādatuz bo. me. dñi wilhelmi pdecessoris nri qd incipit. Qibus qb⁹ ex pūlegioz. et. in q cōtractus detentabiles q moderno tpe pullulāt cōiter et vigent quos vulgus hārgelt appellat Idem pdecessor noster vsurarios put reuera sunt. censuit et declarauit. ipsoz cōtractū tāq; vere vsurarios dānauit. et ab eis pcepit vt illi/ cōis abstinerēt cōtractibus. atq; oēs et singulos hmōi cōtractus hantgelt nū cupatos manifeste exercentes publicos. et clam exercentes occultos seu nō manifestos vsurarios fore denunciauit. et ipos decreuit pensis et sentētijs ptra vsurarios latis subiacerē. Innouān ipa statuta pdcā sub pena in eis dē et alijs in iure expressis. Statuen mādan et declarātes eadem vt sup mādaui⁹ firmit obseruari. Usurarios at manifestos vocat in hoc casu dictū statutū Sifridi. statui mus. et. de crimine hmōi p cōfessionē in iudicio factā. aut p sententiā contra talē sup hmōi crimine latā conuictos q in rem trāsiiuit iudicatā vel p euidētiā factā. vel rei euidētiā que nulla p̄t terguerfatione celari.

Ne aliquis sacerdos inebrietur vel calceos rostratos deferat.

Reterea cum ex cōsilio agateſi qd incipit. An oia. et. Ebrietas q oim vitioz fomes est et nuxtrix clericis summe vitē. et apostolus sacerdotē dānat vinolentū. Sacerdotes qui in templo dñi ministrātes lege veteri vinū et sicerā bibere phibiti sunt ne crapula et ebrietate corda eoz grauerētur. nos dicto cōsilio qd ebrū lacert dotē. xxx. diez spatio a cōmunionē submonet. inherentes. Statuimus et ordinamus. si quis presbyter beneficiat⁹ gulle deseruēs incaute se inebriauerit. vel ebrū existens in ecclesia in qua incitatus existit. diuinū pturbauerit officiū vel insolentiā cōmiserit. aut clericū intitulatū vel seruitorē illi⁹ ecclesie in ea vel eius emunitate verbo vel facto. p̄bis cōtumelijs. aut quibusuis alijs iniurijs affecerit p vnuz menses cōtinue p̄tis nri statuti auctē a pceptione fructuū beneficioz suoz sit suspensus ipso facto. infra quem si aliquid etiam sibi oblatum ex fructibus ipis p̄cipe presumpserit. licz paratus id fuerit restituere sine mora excommunicationis sententiā incurrat eo ipso quam in ipm serimus in his scriptis. ipm q; sic excōmunicatum vsq; ad satisfactioez condignam publice precipimus nunciari. Dignū enim ē vt is qui ch̄istum annunciat vt sacerdos ab omnium viciozū incertio prestatere se debeat alienū et scus agens censura debita a vicijs arceatur. penā quoq; et sententias per nos latis in hac cōstitutione et ordinatione ad clericos cuiuscunq; gradus extiterint et psonas religiofas calceos rostratos portātes. seu more militum desup notabiliter p̄fortos duximus ad ipam constitutionem extendendas.

De matrimonijs contrahere volentes debito modo proclamentur.

Item statutū seu mādatū pie me. domini herici p̄decessoris n̄ri q̄d incipit. Itē p̄cipim⁹ ecclesiāz p̄latis. zc. In quo p̄cepit et mādavit b̄ana seu p̄clamationes m̄rimontoz inē sp̄salia z m̄rimonia cōtracturos fieri debere tribus diebus d̄n̄icis vel festiuis a se distantib⁹. z non vna die duas simul p̄clamationes fieri inuouamus et p̄cipim⁹ statuētes illud idem et addentes q̄ in h̄mōi p̄clamationib⁹ faciendis et iminentibus. noia et cognomina p̄sonaz p̄here volentiu⁹ et debentiu⁹ expresse et clare et intelligibiliter ad p̄lin in ecclesia tpe cōgruo recitata publicent⁹ vt si q̄d impedimentuz inter eos extiterit quo minus legitime valeāt m̄rimonialiter copulari. etiam plen⁹ certificari possit de eodē. In cōtrariū facientes suspensionis ab officio et beneficio sn̄iaz ferimus in his scriptis.

De cautionibus recipiendis in mortis articulo ab absoluēdis.

Item p̄cipimus statuimus et ordinam⁹ sub pena suspensionis ab officio quaz in contrariū facientes ferimus in his scriptis. q̄ si quis rector prochialis ecclesie n̄re citatis et diocesis. aut eius vices gerens aut alius presbyter nobis subdit⁹ cui prochianū suū excōdicatū maioris excōdicationis sentētia iuxta cōstitutionē prochiano a fel. re. Gregorio papa. ix. editā in mortis articulo incūbit absoluerē prius q̄ eū absoluat. idoneam cautionē id ē fideiussoziā vel pignoratitiā si poterit. alioq̄n iuratoriā recipiat de satisfaciendo pri et excōdicatori et parēdo iuri infra menses si cōualuerit. Alioquin infra mensem post ei⁹ mortē. p̄ suos fideiussores q̄ se ad id obligabūt bona fide aut p̄ traditionē et v̄ditionē pignozū receptorū ad q̄d idē excōdicatus suisq̄ he

redes si et qui p̄ntes fuerint consentiēte expresse. q̄q̄ etiā idēz rector seu presbyter absoluens infra dictū menses p̄missa oia et singula cū noibus et cognōib⁹ excōdicari sint absoluti et fideiussores et insidē. necnō q̄lratē valorē et estimatiōnē pignoz receptorū q̄d sup̄ his opus sic factū seiscitaturus pri ad cuius instātiā talis p̄cessit excōdicationis sn̄ia. si copiā ip̄ius habere poterit ac officiali n̄ro et sigillifero curie Colōn fideliter q̄ntorū us nō differat intinere.

De moniti ab officiali Colōn. nisi infra terminum monitionis satisfecerint sint excommunicati.

Itē statuto p̄cepto se. re. v̄ri herici p̄decessoris n̄ri inherentes q̄d incipit. Itē cū plures. p̄cipimus sub excommunicatiōis pena z mādam⁹. ne q̄s monit⁹ auctē n̄ra seu officialis n̄ri vt infra certū temp̄. terminū expresse pri de expensis vel interesse vel alias et nobis seu officiali n̄ro de cōtemptu vbi ad instātiā pri p̄ceditur. vel nobis aut officiali n̄ro d̄torae de contemptu. vel alias vbi ex officio p̄cedi cōtingit satisfaciatur cōperent. Alioq̄n q̄ dicto t̄mino lapso excōdicationis sn̄iaz in ip̄is l̄ris et scriptis latā incurrat trāfacto h̄mōi termino nullatenus p̄ absoluto taliter monit⁹ a dicta excōdicationis sn̄ia sed potius p̄ excōdicato teneatur nisi l̄ras absolutiōis sup̄ hoc exhibuerit cōperētes. etiā si forte interueniente amicabile cōpositione int̄ pres termino h̄mōi monitionis p̄dente ps ac quietescat aduersa. vel ip̄as l̄ras excōdicationis subtrahi surripi vel etiā contingat vt frequētius factū vidicimus sn̄iā diolē lacerari.

Cōtra iniectores manus in clēicos vel minas. v̄ alias dāna ecclesiis a p̄ois ecclesiāz in q̄bus b̄n̄ficiari sunt inferētes.

Statuta frederici. lxx.

Lex licet statutū qd̄ incipit: **I**te
cū magūū sit scādaliū, dudū p̄ se.
re. dñm̄ h̄ricū p̄decessorē, n̄m̄
suosq̄ suffraganeos in p̄uinciali concilii
ho. Colōn̄ editū p̄ clericos sacrilegū in
clericos cōmittentes manū mittēdo vi
olentis aliq̄lit̄ sic p̄uulz. Tñ futuris
p̄culis q̄ in alijs p̄tib⁹ qd̄ dolent referi
mus in hoc calū nouim⁹ accidisse occur
rere cupit̄ res. p̄cipim⁹ et mādam⁹ oib⁹
et singulis tā cathedrales q̄ alias ecclesi
asū collegiatarū n̄re ciuitatis et dioceſ
sū pena suspēſionis q̄ in capitulū sin
gularū p̄sonaz ferimus in his scriptis
si secus fecerint vt infra tres menses a
spe publicationis h̄mōi n̄ri mādati iura
mento qd̄ p̄ nouū canonicū vel aliū ibi
dem ecclesiastico vel laicali officio intri
mū dū vel intitularū spe receptōis sue
in canonicū et in fratre locū vel intitu
larū de p̄uencū die ip̄ius cuiuslibz eccle
ſie prestare cōsueunt. inter cetera capla
in h̄mōi iuramento descriptā interferat
et inscribat̄ interferi et inscribi ⁊ anedi
ficiat̄ h̄c clausulā q̄ ip̄e canonicus vel
cālis intitularus in nullā p̄sonā eiusdē
ecclesie sue cuiuscūq̄ ord̄is vel cōditio
nis existat in ip̄a ecclesia beneficiatā et
intitularā aut que alias de gremio sue
rie cā captiēdo accipiēdo vel alijs in
iuris enormib⁹ letalit̄ afficiēdo nō ser
uier p̄ se vel aliū publice vel occulte at
mimo suspecto ⁊ diffinito cōsilio sciēte
nec etiā nec ecclesie sue in bonis et re
bus violēt̄ inferat dāna incēdijs ⁊ ra
pitis debita iusticie et iuris executione
conuentus. Istud eꝝ caplm̄ inter alia p̄
h̄mōi canonicū nouū vel intitularū pre
stari faciāt sine fraude vt sic sinistra in
cogitaciōe volūtas cautius reprimatur
ne in actione postmodū periculosus do
mine. qd̄ si prestare noluerit vel recusa
uerit suspēſionis sniaz quā a p̄ceptione
fructū b̄ficiij p̄pter qd̄ in ip̄a ecclesia
iuramentū est p̄stiturus ferimus in his
scriptis auctē p̄ntis n̄re ordinationis ⁊

mandati se nouerit incidisse.

Et seruitores dñoz ecclesiasticoz poss
sint deferre vestes clericis phibitas.

Lex cū p̄ nōnulla statuta p̄e
decessoz n̄roz et n̄ra clerici ve
stes p̄ani certi coloris tincti de
ferre si secus fecerint penas et snias in
ea p̄te latas incurſuri. districte phibeā
tur. decernimus et declaramus ex certa
causa h̄mōi statuta mandata penalsq̄ et
sententias clericos qui ex largitiōe vel
munificētia n̄ra v̄l alioꝝ p̄ncipū seu do
minoz ecclesiasticoz quozū familiares
vel seruitores existūt. vestes h̄mōi colo
ris phibiti forsan deferētes nō āplecti
et locū in eis nō habere.

De quilibz tenetur in anno semel cōfi
teri et sacramentū eucharistie a proprio
accipere sacerdote.

Item statuta bo. me. dñi h̄rici p̄decess
oris n̄ri seu p̄ceptū qd̄ incipit. Canonū
quozū sum⁹ executores. ⁊c. In quo mā
dato p̄cipit vt ois v̄rtulq̄ sexus fide
lis dioceſ Colōn̄. postq̄ ad ānos discre
tionis p̄uenerit. oia sua peccata p̄ur in
cōcilio generali p̄stringit̄ suo p̄prio sa
cerdoti ⁊ ea alteri legitie confessus non
fuerit saltē semel in āno fidelit̄ cōfiteat̄
⁊ inuictā sibi penitētiā p̄prio v̄rtib⁹ su
deat adimplere suscipiens reuerent̄ ad
min⁹ i festo pasche ānis singulis eucha
ristie sacramentū nisi forte de p̄prio sa
cerdotis cōsilio. ob aliquā causam ratio
nabilem ad ip̄s ab eius p̄ceptione duxerit
abstinentiā. repetendo p̄ntibus ino
uamus p̄ hoc in qñ p̄dicatoꝝ minorū
et alioꝝ ordinū fratres. et alij q̄bus ex
p̄uilegio vigore cōstitutionis dudū sup̄
cathedrā. ⁊c. in cōcilio viennē editē v̄l
alias id cōperit cōfessiones sibi cōfiteri
volētū. libere liciteq̄ audire. ac eisdeꝝ
penitētijs ip̄onē salutare necnō etiā
K. i.

Statuta frederici. lvi.

contenta in eisdem sub penis et senten-
cijs in eisdem expressis q̄s canonica mo-
nitione p̄missa. ex n̄c ferim⁹ in cōtraditō-
rōres et rebelles. in his scriptis p̄cipi-
mus et mādāmus firmiter obseruari. p̄fa-
ta quoq̄ statuta mādāta et p̄cepta cum
suis penis et sentencijs. ibidē et p̄ nos la-
tas ad ipetrātes quo ad redemptionem
duoz ānoz vel vnius p̄ summa triū li-
brarū Turonēn̄ grossoz vel. xxx. solidi
rum turonēn̄ grossozū monete n̄re faciē-
das et ad quēcūq̄ monasteria secularia
et regularia in quibus canonicatus et
p̄bende seculares et p̄ p̄sonis et clericis
secularibus fundati sunt. et cōsistere di-
noscunt. extēdimus p̄ p̄ntes.

Cōtra illos qui in cōsistorio dñi archi-
epi forefecerint cōtra officialē aduoca-
tos vel procuratores.

Item statutū seu mādātū bo. me. dñi hē-
rici p̄decessoris n̄ri q̄d incipit. Itē oēs
illos. Et p̄ q̄d q̄dē mādātū seu statu-
tū fert ex cōdicationis snia in oēs et sin-
gulos q̄ in cōsistorio n̄ro Colontēsi. dñi
officialis n̄r ibi vel alibi. aut vbi q̄s ali-
officialis iurisdictionē habens p̄cedit
pro iustitia reddenda. in aduocātū. nota-
riū p̄curatorē. aut officialē curie nostre
vel ipsius man⁹ temere iniecerint violē-
tas et in quoscūq̄ qui ad id dederint cō-
siliū auxiliū vel fauorē. et si talis excōi-
catus animo p̄naci et cōtumaciē p̄ tri-
duū sustinuerint excōdicationis h̄mōi sen-
tentiā. minime satisfaciēdo. nec emēdā
prestādo cōdignā. ad denunciationē n̄ri
officialis vel alteri⁹ officialis p̄dicto-
rum. in prochia vbi et in qua tales deli-
nquentes prochiani extiterint. cessari
p̄cipit a diuinis. inouamus et in eos
qui taliter excesserint sententias excōi-
cationis. canonica monitione p̄missa fer-
rimus in his scriptis volentes in eoz
prochis mō et forma sup̄dictis cessari a
diuinis quiscq̄ p̄stiterit emēdā p̄dignā.

Ut omnes habeant copiam statu-
torum Colōn.

Et eruz oia et singula statuta p̄-
decessorū n̄rorum vsu et mori-
bus vrentiū recepta et v̄sita
que canonū cōstitutionibus ac sanctorū
patrū et regularibus nō obuiāt institu-
tis. in nouamus et in ea firmiter et iuro-
labiliter statuendo obseruari mādāmus
p̄cipimusq̄ nihilominus sub excōica-
tionis pena oibus et singulis ecclesiarū
prochialū rectoribus seu eoz vices in
hac synodo gerētib⁹ vt oim et singulorū
statutorū Colōn ecclesie et p̄decesso-
rum n̄roz que n̄c expresse cū insertio-
ne et recitatione effectus et vigore eoz
in nouamus recitari faciē si ea nō ha-
buerint. necnō eorum statutorum et mā-
datorum p̄ nos editorū et que nunc fe-
cimus et mādāmus publicari. copiā soli-
cite recipiāt et p̄curēt infra duos men-
ses a tpe publicatiōis eozundē vel quā-
totius infra tñ dictū tempus habere po-
tuerint. Capitula. ho et conuentus se-
cularium et regularium ecclesiarum et
monasteriorum eadem statuta et mādā-
ta si nō habuerint et mādāta p̄decesso-
rum n̄rorum atq̄ nostra fideliter trans-
scripta infra tres menses a publicatiō-
nis tpe p̄dicto studeant obtinere in ar-
maris ecclesiarū suarum sub fida custo-
dia. cautius obseruanda. ne quis ignorā-
tiam eoz postmodū supine forsan alle-
gando se ab eorum obseruatione debita
valeat excusare. Datum sub sigillo n̄ro
p̄sentibus app̄so. Anno domini Mil-
lesimo. tricentesimo. lxxi. crastino beati
Remigij confessoris.

Ut curati infra mensem resideant
in beneficijs suis curatis.

Fredericus. et. Uniuersis et
singulis tā secularibus q̄ regu-
laribus ecclesiarū et monasterioz
R ij.

abbatibus. ppositis. pparis. prioribus. de
canis. collegijs. conuentibus. plebanis.
eorumq; vices gerentib;. ceterisq; bñfici
ariis et clericis et religiosis cuiuscunq;
status cōditionis aut ordinis existāt. ci
uitatis et diocesis Coloni nobis subditis
salutē in dño sempitnā. Ad audiētiā
nrāz fida relatiōe puenit. qd nōnulli ec
clesiarū collegiarū ac monasteriorū v/
triusq; sexus plati. necnō ecclesiarū pro
chialū rectores nrārū ciuitatis et dio
cesis Coloni ipas ecclesias et monasteria
deserentes. in alijs locis resident. cōtra
sacroslī canonū sanctiones ppter quod
cure aliarū et discipline ecclesiastice ipis
cōmissis. multipliciter detrahitur. ac eo
rum subsidia et ecclesie et monasteria
in spūalib; et tpalibus dānabilit; defrau
dant. Nos igit; huic morbo tā detesta
bili q; pncioso medelā adhibere cupien
tes oibus et singulis ecclesiarū et monaste
riorū platis vtriusq; sexus curā aliarum
habentibus p quos in ipis ecclesijs et
monasterijs. ecclesiastica disciplina gub
ernatur. ac ecclesiarū prochialū recto
ribus nrārū ciuitatis et diocesis pdcāz
diāctē pceptendo mādamus. qten; in
fra vnus mensis spatium a data pñtū
cōputādū. ad suas ecclesias et monaste
ria in qbus plati et rectores existūt re
uertātur. et de cetero psonalit; continue
resideāt in eisde;. onera seu officia ipis
vigore prelaturā suarū. seu regiminis
incūbentia. auctore dño feliciter guber
nando. qd si quis eorū secus fecerit. dicto
mense elapso canonica monitione pmissa
ipm excomunicatiōis suāz quā pro nūc
put ex tūc ferimus in his scriptis incur
rere volumus ipō facto. alias penas ni
hilominus eidem put ipius cōtumacia
seu proteruitas exegerit infliduri abso
lutionem at omnium et singulorum quē
dictā excomunicatiōis sententiā incur
rerint. uobis specialiter reseruātes. Et
ne aliquis predictorum aliquā ignorā
tiā pretendere valeat in premissis. vos

lunus in proxima instāti synodo nostra
Colonie celebranda publicari. Datum
Zechnich sub sigillo nostro presentib;
in testimonij appenso. Anno. vt sup.

Et omnes curati prelati vel pasto
res resideāt personaliter in suis benefi
cijs curatis.

Fredericus. ꝛ. Vniuersis et sin
gulis tā secularibus q; regula
ribus ecclesiarum et monasterio
rum abbatibus. prelatis. prioribus. de
canis collegijs. conuentibus plebanis.
eorumq; vices gerentibus ceterisq; bene
ficiatis. clericis et religiosis. nrārū ci
uitatis et diocesis Coloniē nobis subdi
tis salutem in domino sempiternam.
Pastoralis officij debitorū exequentes.
ecclesiarū et monasteriorū vtilitatib;
eorumq; presertim officij diuini ecclesiasti
ceq; discipline neglectū defectibus vo
lentū quātum in nobis erat salubriter p
videre. nup; cōstitutionem fecimus. per
quā inter cetera singulis ecclesiarū col
legiarū et mon. nostrarū ciuitatis
et diocesis predictarum prelatis vtriusq;
sexus curā animarū habentibus. per
quos in ipis ecclesijs et monasterijs ec
clesiastica disciplina gubernatur. vel ad
quos ipius discipline correctio noscitur
pungere suas ecclesias et monasteria in
quibus prelati existunt in alijs locis re
sido desidentes. mādamus vt infra
vnus mensis spatium a data huiusmo
di nre cōstitutionis seu mādari tunc ei
missi cōputādi ad suas ecclesias et mo
nasteria in qbus plati existerēt. rediret
de cetero psonaliter cōtinuē residendo
in eisdem. Verum vt accepimus nōnul
li ptedētes hmoi cōstitutionē per nos
reuocatā seu suspensāz. ipas ecclesias et
monasteria in locis alijs residēdo dese
rūt et dimittūt. ppter qd honoribus sta
tū discipline et vtilitatib; ecclesiarum
ipis cōmissis plerūq; detrahūt. eorumq;

Statuta frederici. lviij.

Subditi ecclesie et monasteria in spūalis
bus et spaliibus multipliciter defraudā
tur. nos volē huius morbo tā detesta/
bili et pnicioso q̄ntum in nobis est debi/
tū adhibere remediū. cōstitutionē et mā/
datū p̄dicta vel facta vt p̄mittit in hac
p̄te innouātes oibus et singulis ecclesi/
arū et monasteriorū. p̄latis v̄riusq; sex/
us curā aīarū habētibus seu p̄ quos in
ipsis ecclesijs vel monasterijs. disciplina
ecclesiastica gubernat̄ seu cōsueuēt gu/
bernari n̄rarū ciuitatis et diocesis pre/
dictay sub penis infra scriptis districte
p̄cipiendo iungūm? et mādam. q̄ten?
infra vni? mens? spaciū a tpe publicatio/
nis p̄ntiūz cōputādi ad suas ecclesias et
monasteria in q̄b? p̄lati existūt reuertāt
et de cetero p̄sonaliter et cōtinue resit/
deāt in eisdem. officia curas et discipli/
nas et onera ipsis vigore suay p̄laturay
incubentia. auctore dño feliciter gubernā
do alioq; oēs et singulos p̄faciētes seu
in p̄missis vel aliquo p̄missōz negligē
culpabiles et rebelles dicto mēse elapso
quē ipsis et eoz cuiuslibz p̄ termino pem/
p̄no monitōe canonica p̄figimus et
assignamus ex cōdicatiōis snias quā pro/
nūc put ex tūc et extūc put ex nūc feri/
mus in his scriptis incurrere volumus
ip̄o facto. alias nihilominus penas ipsis
et eoz cuiuslibz put eoz contumacia seu
proteruitas exegerit inflictiuri. Absolu/
tionē oim et singulorum q̄ p̄fatas excō/
municatiōnū snias vel eoz aliquā inci/
derine nobis vel cōmissario n̄ro sup h
deputādo specialit̄ referuantes. Et ne
p̄dictoz aliquis aliquā possit saltē debi/
tā pretendere ignorātiā in p̄missis. vo/
lumus p̄missa in proxima n̄ra instāci sy/
nodo Coloniē celebrāda publicari. Da/
tum Popelshorp. Anno dñi. M. ccc. lxx/
xv. die p̄ima mensis Martij.

Ut fructus beneficiorū vacantiū spe/
dātes ad fabricā aut pecunia pro statu/
tis soluta nō diuidatur inter canonicos

Et ne census ānui aut vsufructuales
redditus vendātur sine aucte epi.

Fredericus. x. Uniuersis et sin/
gulis tā secularib? q̄ regulari/
bus ecclesiarū et monasteriorū
abbatibus. p̄positis. p̄latis. priorib?. de/
cantis. collegijs. conuentib?. ecclesiarum
prochialū rectoribus. ceterisq; benefi/
ciatis clericis et religiosis. cuiuscunq;
status. ordinis vel conditionis existāt.
n̄rarū ciuitatis et diocesis Coloniē nobis
subditi. salutē in dño sempiternā. Sus/
cepti pastoralis officij nos cura solici/
tat et inducit. vt q̄busdā abusionib? de/
testādis a sola cupiditate x̄turū nouer/
ca. cōtra ius seu cōsuetudines ecclesiaz
et monasteriorū antiq̄s. nō absq; cultus
detrimento diuini in ipsis ecclesijs et mo/
nasterijs introductis. nouis et inuentis
remedijs succurramus. Hanc experien/
tia facti didicimus et cōperimus relati/
one fide digna nōnullos ecclesiarum et
monasteriorū n̄rarū ciuitatis et diocesis
Coloniē p̄latos. p̄sonas ecclesiasticas et
ministros. vicio auaricie sic intentos vt
fructus p̄mi secundi vel alterius cuius/
cunq; sequētis anti beneficiorum vacan/
tiuz in eisdē. ecclesiarū seu monasterio/
rum h̄mōi fabricę et vsibus alijs de con/
suetudine p̄uilegio vel statuto solitis ap/
plicari necnō ea q̄ p̄ nouas seu nouiter
receptas vel admittas p̄sonas in eisde/
ad ecclesiaz vel monasteriorū ornāmēta
cōsueuerūt et debent de iure erogari et
cōuerti. suis student p̄uatum vsibus in/
bursare. licz imminentib? ruinis vel edu/
ficijs inibi reformādis inbursata p̄dicta
exponere recusauerint rennuerint vel
nō potuerint. inopia eoz extigēte. Cū
h̄mōi ecclesias et monasteria in suis vi/
demus edificijs et structuris plerunq;
deficere. sicq; in aliquibus vix locus sal/
uus remanet. pro diuinis ibidē officijs
celebrādis. Aliud etiam detestatione

Ik ij.

Statuta frederici.

dignissimum eadem nobis relatio pate-
 fecit. platos psonas et ministros seu ca-
 pitula et cōuentus ecclesiarum et mo-
 nasterioꝝ h̄mōi quādā sibi in ecclesiarū
 et monasterioꝝ detrimētū ac sup̄ueni-
 entū ministroꝝ fraudē vsurpare con-
 suetudinē quāno potius corruptelaz p
 quā interdū occasione debitoꝝ vel dam-
 norum etiā leuiū incūbentium interdū
 etiā causa rationabili put iura volunt.
 nulla subsistente. certos de fructibus et
 redditibus ecclesiarum et monasterioꝝ
 rum et beneficiorū vendunt ⁊ distra-
 hunt redditus et pensiones siue census
 ānuos. aliqñ ppetuos. aliqñ vsufructua-
 les. seu ad vitā sup̄ioris aucte vel licē-
 tia minime requisita. Et tādē illud se-
 queꝝ put in aliquib⁹ sequi vidimus in-
 cōueniens qꝝ t̄p̄alibus sine quibus sp̄ia-
 lia nō diu p̄nt subsistere ab ecclesijs et
 monasterijs improuide sic distractis be-
 neficiari ob hoc in ecclesijs et monaste-
 rijs residere ⁊ eorum onera supportare
 cōmode nō valeñ. diuino plerūqꝝ neg-
 lecto officio contra clericalis status de-
 centiā negocijs vrgent secularibus im-
 misceri. Nos igit̄ volēñ. q̄ntū in nobis
 est h̄mōi abusionū morbis ne nimis in-
 ualeāt debiti appositione remedij subue-
 nire. vobis vniuersis et singulis sub pe-
 nis infra scriptis districte precipiendo
 mādāmus. q̄tenus fructus p̄mi. secundi
 vel alteri⁹ cuiuscūqꝝ āni sequētis bene-
 ficioꝝ vacātū quouncūqꝝ ab antiquo
 ecclesiarū et monasterioꝝ fabricis solitis
 applicari necnō ea que p̄ nouas seu no-
 uiter receptas psonas vel admissas ve-
 p̄dicatur ecclesijs ⁊ monasterijs erogent̄
 et hactenus erogari et solui quouis mō-
 seu colore quesito cōsueuerūt nō vobis
 seu alicui v̄m imbursetis nec ad alios
 priuatos v̄os vsus quōlibz applicetis.
 sed ip̄arum ecclesiarū et monasterioꝝ
 fabricis ⁊ ornāmētis in ⁊ ad vsus eorū-
 dem exponendis put ex antiquo intro-
 ductūz extitit iure p̄mittēte fidelit̄ cō-

seruetis. Item quia in h̄mōi reddituum
 pensionū siue censuū ppetuorum vel ad
 vitā venditionib⁹ sup̄dictis causas ra-
 tionabiles plerūqꝝ cessare. imo vt p̄ferē
 vergere reperimus in abusum. statuē-
 do p̄hibemus ne capitula cōuentus vel
 p̄sone ecclesiarū vel monasterioꝝ civi-
 tatis et diocef̄ Colōn in aliquo de ⁊ su-
 per ecclesijs et monasterijs ip̄s seu ec-
 clesiarū et monasterioꝝ p̄dicatoꝝ fru-
 ctib⁹ redditib⁹ siue bonis pecunia etiā
 inde recepta redditus pensiones siue cō-
 s̄ ānuos ppetuos siue vsufructuales di-
 ligēter recensitis n̄fa vel cōmissarij n̄ri
 sup̄ hoc auctoritas et licētia sit obtinen-
 da. Alioquin in omnes et singulos con-
 trariuz facientes vel fieri procurantes
 xv. dierum monitione premissa si singu-
 lares p̄sone fuerint suspēñ. in ecclesiam
 vero vel monasteriuz in qua vel p̄ cui-
 us personas p̄uentuz fuerit interdicit̄
 sententias ferimus in his scriptis. non
 obstañ consuetudinibus indulgentijs
 vel statutis n̄ris. predecessorum n̄ro-
 rum vel ip̄arum ecclesiarum nostra vel
 predecessorum nostrorum p̄firmatione
 vallatis contrarijs quibuscūqꝝ. quas
 et que quia vt predicatur vergere noui-
 mus in abusum p̄ presentes viribus va-
 cuamus. Datum Bunne nostro sub si-
 gillo. presentibus app̄eso. Anno dñi. M.
 ccc. lxxv. mensis Martij die. xi.

De impediētibz iurisdictionē De
 violatoribus emunitatū. Et de excoꝝca-
 tis p̄ ānū et amplius nō cumulandis.

Fredericus. x. Vniuersis et sin-
 gulis ch̄ristianitatum decanis ⁊
 ecclesiarū prochialium rectorū
 bus seu eorum vices gerentibus p̄ civi-
 tatem et diocef̄ Colōn nostras constitu-

rio salutē in dño. Quāq̄ sacris cano-
nibus et nōnullorum predecessoz nroz
ordinationibus certarum additione pe-
narum sit constitutum. ne quis litteraz
apostolicarum impetratores vel alios
ad iudices et forū ecclesiasticū recurrē
sup causis questionibus seu negocijs q̄
ad eundē forū de iure vel antiqua cōsue-
tudine ptinere noscūtur. quominus co-
ram iudicibus ecclesiasticis ordinarijs
vel delegatis et p eisdem. vel litteras
apostolicas de causis que ad pgnitionē
ptinent eorundem iustitiam consequan-
tur impediāt. vel sup illis ad iudicium
seculare recurrere. vel in foro seculari
litigare. seu alias a lite causa seu questio-
ne desistere p se vel alium compellat seu
cōpelli faciat vel pcurat. modis et colo-
ribus quibuscunq̄. Tamen plurimum
fidedignorum relatio frequens et assū-
dua nostruz prulit ad auditū. nōnullis
infra nraz ciuitat. et dioceſ Colonū
seu nre iurisdictionis spūalis limites cō-
sistentes etiam castroruz oppidoruz terri-
toriorum seu districtū villarum et lo-
corum nre temporalis iurisdictioni sub-
ditorum. Officiarios. scultetos. consules
scabinos. aduocatos. iudices iuratos.
cōmissarios. inhabitatores. incolas nū-
cios. et precones. iurisdictioni spali pfi-
dentes seu eam quōlibz exercētes. tāq̄
iurisdictionis. libertatis priuilegij et ho-
noris ecclesiastici emulos. in tāti erroris
deuenisse maliciam q̄ litteras apostoli-
cas et ordinarias etiā sup litibus causis.
questionibus. et negocijs ad forū cog-
nitionē et iudices ecclesiasticos de iure
aut antiqua consuetudine ptinentibus
impetrari et ipetratas exequi et eis vti
prohibent vecāt et impediunt. iparūq̄
impetratores executores nūcios seu la-
tores seu alias ad forū iudices vel iur-
dicium ecclesiasticos de et sup causis p-
dictis quōlibz recurrētes. ad iudiciū
seculare transire. seu a litib⁹ causis que-
sionibus et negocijs predictis desister

re. ac ipis litteris predictis quas quob-
deterius est quandoq̄ pibus auferunt
et laniant seu auferri et laniari mādant
renūciare. pceptis. penis. cōminatio-
nibus et mādatis varijs et diuersis cō-
pellūt et inducunt. ac alias faciunt et p-
curant vt dando ad hoc consiliū auri-
lium vel fauorem quo minus sedis apor-
stolice atq̄ nri iudices ecclesiastici que-
rnlātib⁹ ministrare ipiq̄ querulātes li-
bere possint eorum cis instātiā obtine-
re in sedis apostolice et nre ordinariē iu-
risdictionis ecclesiastice vilipendiū et
contemptum. Vñ et ex debito nri pa-
storalis officij incitati huic errori totq̄
nefandis ausib⁹ quos dissimulare duntī⁹
nō valēm⁹ cōgruis volēti remedijs ob-
uiare. sacroz canonū et predecessoz nro-
rum inherēdo statutis. vniuersos et sin-
gulos supdictos hortamur in dño et re-
q̄rim⁹ ipis et eorū cultibz sub penis in-
frascriptis inhibēti iniungēti vt de cete-
ro a phibitōe. cōpulsione. cōminatiōe
impedimētis et mādatis pdictis abstine-
ant nec quisq̄ cuiuscūq̄ grad⁹ stat⁹ vel
cōditionis extiterit apostolicā aut nraz
iurisdictionez ordinariā ecclesiasticā in-
lfarum et mādatozū quouicunq̄ ipetra-
tionibus executionib⁹ cognitionib⁹ de-
cisionib⁹ et modis alijs quib⁹ ipa iuris-
dictio exercet p se vel p aliū phibeant
impediāt vsurpēt vel retardent seu p-
hiberi impediri vsurpari vel retardari
faciant vel procurent quouis modo
dādo ad hoc auxiliū cōsiliū vel fauorez
Si q̄s nro pdictoz cuiuscūq̄ etiā status
aut cōditionis extiterit cōtra pmissa vel
nre vel quicūq̄ attentare psumpserit. ex-
cōicatiōis sniaz aucte canonis et etiam
nra quā xv. diez monitiōe canonica p-
missa. ex nre put extūc ferim⁹ in his scri-
ptis se nouerit incurrisse ipso facto. a q̄
nisi tā iudici cui⁹ cognitio vel iurisdic-
tiō impedita vel vsurpata fuerit. q̄ pti
in psecutione sui iuris turbate de iniur-
rijs dānis expēti et interesse p eū vel eos.
k. uij.

integre fuerit satisfactū. nullatenus absol-
 uatur. Et nihilominus etiā si in mor-
 tis articulo fuerint absoluti nisi debita
 et plenaria his quibus ea ut premit-
 tur facienda fuerit satisfactio prestata ex-
 titerit ecclesiastica carere volumus se-
 pultura. Nā dātes insup vobis ecclesia-
 rum prochialū rectoribus. ac vices no-
 stras gerētib⁹ vniuersis sub excoicatio-
 nis pena. quā in vos et quēlibz vīm. xv
 diern. canonica monitione pmissa. serui-
 mus in his scriptis. si nō feceritis quod
 mādām⁹. q̄tenus in ecclesijs v̄ris ut ad
 omnem possint deuenire noticiā nec q̄s/
 q̄ ignoratiā p̄tendere valeat de eisdem
 fideliter publicetis ac oēs et singulos si
 quos sciueritis in specte. reliquos vero
 in genere quos iurisdictionē ecclesiasti-
 cā ut p̄dicis ip̄eduisse vel p̄turbasse cō-
 stiterit. singulis dieb⁹ dñicis et festiuis
 in ecclesijs v̄ris dū maior ibidez fuerit
 populi multitudo excoicatos publice
 nunciatis. Et q̄ pleriqz ut accepim⁹
 ecclesiarū cemiterioz emunitatū et do-
 tū violatores ip̄arūqz et p̄sonarū rerum
 et bonoz ecclesiasticorū inualores incē-
 diarij et raptores necnō illi q̄q̄ ānū et
 amplius excoicatiois snia innodati. ad
 gremiū sancte matris ecclesie absolutio-
 nis beneficio ip̄etrato redire negligunt
 et cōtēnūt diuersas p̄ p̄decessores n̄ros
 archiepos Coloni contra tales emissas
 snias et mādāta instigāte diabolo nō ve-
 rent. et q̄si in malicijs obstinati data ad
 hoc opa diuina student officia multoti-
 ens p̄turbare. Quā volētes ut ip̄orum
 crescente cōtumacia etiā et crescere de-
 beat et pena statim⁹ ut oēs et singuli
 malefactores et rebelles h̄mōi ecclesiarū
 cemiterioz. emunitatū. dotū violatores
 necnō ip̄arū p̄sonaz rerū et bonorum
 ecclesiasticoz inualores incēdiarij et rap-
 tores. ac illi qui p̄ ānū et āplius excoica-
 ti ad gremiū scē matris ecclesie absolu-
 tionis obtento beneficio cōtumacit̄ re-
 dire negligūt vel cōtēnūt. ecclesiastica

etiā si in mortis articulo fuerint absolu-
 ti careāt sepultura. nec in ecclesijs cemi-
 terijs vel alijs locis sacris p̄ aliquē pos-
 sint sepeliri. nisi prius a nobis vel offici-
 ali n̄ro sup hoc licentia sit obtenta. cete-
 ris n̄ris et p̄decessoz n̄roz ordinatio-
 bus et statutis circa p̄missa q̄b⁹ in nullo
 derogare volumus in suo robore firmi-
 ter duraturis. Datū bunne n̄ro sub si-
 gillo. Anno domini .M.ccc.lxxv. mēsis
 Martij die vndecima.

Contra vsurarios lombardos ac
 bantgelt capientes.

Fredericus. etc. Vniuersis et sin-
 gulis ch̄nitatū decanis et ec-
 clesiarū prochialū rectoribus.
 seu eorū vices gerentibus p̄ ciuitatem
 et diocē n̄ras Coloni cōstitutis salutē
 in dño. Quāuis vsurariū voraginē q̄ant
 mas deuorat et degentiū facultatem ex-
 haurit vtriusqz tā veteris q̄ noui testa-
 menti pagina detestetur sitqz iuri cōmu-
 ni ac ceteris nostrorum p̄decessoz ar-
 chieporum provincialibus et synodal-
 libus ordinationibus et statutis salubri-
 ter editis et dudū etiā publicatis prohi-
 bitū manifeste ne quis ch̄rifidelū nob̄
 aut nostre iurisdictioni sp̄iali subiecto-
 rum. detestādis vsurarum lucris stude-
 at inhare. huiusmodi tñ vsurarum mo-
 dus ita inualuit et in cōmunē vsurāmo-
 verius abusum et errorem producit et p̄-
 cessit ut nōnulli vtriusqz sexus homines
 cupiditatis et ambitionis detestāde vi-
 ctijs excecanti. alijs negocijs p̄termisissis si-
 bi q̄si licere pecunias suas sub vsuris
 exponere et ip̄as exercere nitunt quoti-
 tidie exercent in aiarum suaz periculū
 populi scandaluz et fidei catholice con-
 fusionē et contempnū. Et q̄ fama publi-
 ca et experientia facti didicimus h̄mōi
 vsurariū morbū pestiferū in n̄ris citate
 et diocēsi Coloni etiā ad s̄bditoz n̄roz tā
 religiosoz q̄ seculariū depaurationē p̄

maximā p quosdā usurarios maifestos qui vulgariter Lōbar di appellant men- sas paratas ad pecuniā pro usuris cui- libz mutuatū publice tenētes ac alios vtriusq; sexus hoies p emptionez et a- lios contractus illicitos et vulgariter hanegelt appellatos exercētes seu reci- pientes plurimū frequentari. Nos igif ex suscepti cura regiminis subditorum nroū puidere saluti ⁊ de agro nobis cōmisso hōi abusionū et errorū tribu- los ne nimis inualeant et ex tpe licere credat. qd est iure p̄hibitū extirpare sū vitus cupien p̄fatorū p̄decessorū nroūm archiep̄ozū Colon̄statuta cōtra eosdez usurarios edita vt p̄dicat̄ innouā vo- bis vniuersis et singulis ecclesiaz recto- ribz ⁊ eoz vices gerentibz sup̄dictis in x̄ute scē obedientie ⁊ sub exercōtatio- nis pēa quā in vos ⁊ quēlibz v̄m. xv. diez canonica monitōe p̄missa serim⁹ in his scriptis. si nō feceritis qd mādamus districte p̄cipiendo mādam⁹. q̄ren⁹ di- ctos usurarios oēs ⁊ singulos q̄z noīa scueritis in specie aut quos latoz p̄fici- um vobis durcrit noīandos. reliq̄s ho- in genere moncatis vt ifra. vij. dies p⁹ v̄z monitōe imediate sequē ab us- uris ⁊ p̄tibz cessent peccus et desistant deoz nobis et ecclesie de p̄missis excels- sibz satisfaciāt cuz effectu. Alioqn ipos oēs et singulos q̄s nos ex tūc p̄t hoc in his scriptis excōicam⁹ singul diebus dñcis et festiuis dñ missaz solēnia pa- gunt aucte statutoz p. bo. me. dños Sir- fridū et wilhelmū nros p̄decessores edi- toz capanis pulsatis. cā del̄ accēf ⁊ ex- m̄ctis. ac i terrā p̄ictis. necnō pedibz cōcūctis. excōicatos publice nūctetis nec ad cōionē altaris ipos aut aliquoz eoz admittatis. aut oblatiōes eoz reci- piat. nec ipos si in b̄ peccato decesserit sepeliat. donec deo et ecclesie satisfi- ciat de p̄missis. aliudq; a nobis recepit. in mādatis. Doneatis insup oēs ⁊ sin- gulos vtriusq; sexus hoies eosdē vsu-

rarios maifestos et alios sup̄dictos sc̄i- entes cognoscētes et occultātes. vel q̄ ipis in aliqbus pecuniarū sūmis vel re- bus alijs tenent. aut sunt obligati vt in- fra dicte monitōis t̄minū eosdē usura- rios nobis p̄dāt indicēt ⁊ reuelēt. nec dictis usurarijs eozūq; cōsortibz et fa- miliaribz de hōi debitis ipis. aut aliq- bus eorum satisfaciāt. aut bona seu res ad ipos spectātes et p̄tinētes. si qua aut si q̄s penes se h̄nt et tenēt ipis reddant vel restituāt. sed ipas aut ipa penes se in sequestro et arresto noīe nro recine- ant et obseruēt. quousq; de hōi excels- sibus publicis et manifestis deo nobis et ecclesie emēdā prestiterint. satisfaciē- tem et condignā. Alioqn ipos oēs ⁊ sin- gulos p̄riuz faciētes quos nos extunc p̄ter hoc in his scriptis excōicam⁹. ext- cōicatos in ecclesijs v̄is vna cū dictis lōbardis manifestis. eozū cōsortibz ⁊ fa- miliaribus. publice infra missarum solē- nia nūctetis. Intimātes eisde ⁊ alijs q̄- buscūq; quozū int̄ est. aut interesse poter- rit. q̄ nos ad executionē dicte excōicat- tionis pene ac etiā interditi ecclesiastic- ci postionē. et alias put in q̄ntū grau⁹ poterimus et iuris ordo exegerit p̄ce- dem⁹. Insup vigore statuti quōdā dñi Sifridi p̄dicti oibus et singulis iurispe- ritis aduocatis et alijs q̄buscūq; teuor- re p̄ctiuz inhibem⁹. ne q̄s dictis usura- rijs eozūq; cōsortibz ⁊ familiaribz i ere- cutiōibz hōi nri mādati ⁊ nominādis in hōi causis et negocijs. aut eoz ap- penditijs patrocinū aut cōsiliū aliquod prester. publice vel occulte. nisi antea co- ram nobis iuramentū prester. q̄ q̄cito scuerit vel scire poterit eāz esse usura- riā. causaz ipaz nō fouebit vltorius. nec patrocinium. nec consiliū aliquod clam vel ap̄e impiat̄ usurario vel usurarijs sup̄dictis. Alioqui ipos iurisperitos aduocatos et alios etiam quoslibz p̄riū- facientes. triuz diezū monitōe canonū ca p̄missa excōicamus in his scriptis

quos etiā excoīcatos volumus publice nūciari. Et quid in pmissis feceritis nobis lris vris pntib⁹ trāffigēdis liquide rescribatis. Datū bunne Anno dñi. M. ccc. lxxv. mensis Martij. die. xij.

Visitatio dñi Frederici.

Fredericus dei grā sancte Coloniē ecclesie archieps sacri imperij p Italia archicācellarius. aplice sedis legatus. vniuerso clero ceterisq; ecclesiasticis psonis nraꝝ ciuitatis et diocesis salutem in domino sempiternam. Quontā in visitatione generali p nos psonaliter in nra et in nōnullis alijs ciuitatis et dioceꝝ nre secularibus et regularib⁹ ecclesijs p certos nros in hac pte cōmissarios nup facta comperimus in ipis ecclesijs et earꝝ psonis plurima deo vtiq; et nobis ingrata ac reformatione et correctione digna. Ad que reformationē et corrigenda. licz multis arduis ecclesie nre pgrauemur negocijs solerti cura intēdim⁹ et ea tā pdecessoz nroz inuouatione q; nouoz statutoꝝ editione. necnō alijs vris et modis qb⁹ de iure possum⁹ reformare et corrigere sicut nro incūbit officio desiderabiliter affectamus.

Inuouatio statutoꝝ archiepoz Coloniē.

In primis igit oīa et singula pdecessoz nrozū statuta et mādata pferim ea q; p diuini cult⁹ augmento et reformatione morū actūq; clericorū et ecclesiasticarꝝ psonarū hacten⁹ salubrit⁹ emanarūt q; etiā dudū nos inouasse iuenim⁹ denuo ex abūdāt tenorē pntiū inouam⁹. vniuersis et singulis plaris nre cathedralis aliarūq; ecclesiarꝝ collegiarꝝ regulariū et seculariū ciuitatis et dioceꝝ nrarū in xute scē obediētie districte pcepto mādātes. q̄renus ipi statuta et mādata hmōi atq; nra cū eoz moderationibus et declarationibus quorū copīā dīctarꝝ

ecclesiarum capitula et conuentus vigore mādati sup hoc a nobis pdē emissi et in sancta synodo publicati. habere tenent diligenter p seipos obseruent et a suis subditis faciāt inuolabiliter obseruari iporūq; statutoꝝ ac mādatoꝝ temerarios trāsgressores put ad eos et eozū quēlibz pnter taliter corrigere et punire nō differāt q; metu pene curēt ea diligentius obseruare. eozūq; pena sit ceteris in exemplū. Illos vero qui excoīcationis aut suspensionis vel interdictionis sententias in dīctis statutis et mandatis prolatas incurrerint. volum⁹ et mādamus a pceptione fructū beneficiorū suoz tādm remanere et tenere suspēsos ac in diuinis vitari officijs. donec a nobis vel officiali curie nre Coloniē fuerit absoluti. et de absolutione hmōi capitulis vel plaris suis p nras vel ipius officialis nri lras fecerint plenā fidē.

De diaconis ecclesie maioris Coloniē

Item quia in ecclesia nostra Coloniē sicut in visitatione p dīctā inuenimus dudū fuit et adhuc est euidentis diaconorum defectus. presertim ex eo q; canonici qui de consuetudine ipius ecclesie deberēt esse diaconi. et eidē in diaconatus ordine deservire. q̄uis p decanū eiusdē ecclesie scriptis moniti distulerūt. et differunt etiam absq; cauā rationabili ad huiusmodi ordinem se facere promoueri. ppter qd ecclesia ipa in missarum celebracionib⁹ ac capitularis discipline. debitis obseruationibus aliasq; spūalibus et spūalib⁹ grauiā sustinuit et sustinet detrimenta. Nos volētes sup hoc de oportuno puidere remedio requirimus et moneamus sub pena suspensionis ab officio et bñificio vniuersos et singulos canonicos ecclesie nre p dīctē q; iuxta p̄fatas cōsuetudinē deberēt ad dīctū ordinem

esse promoti et non sunt. ut infra quattuor
 menses post publicationem presentium continue
 et immediate sequentes ad eundem ordinem
 cessante impedimento legitimo se faciant
 promoueri. Alioquin monitioni nostre huiusmodi
 non parcentes a preceptio omnium fructuum red
 dituum et puenctuum prebendarum que in decem
 ecclesia obtinent sint ipso facto suspensi.
 Inhibentes districte et sub excoicatione
 pena quam in his scriptis ferimus.
 Universis et singulis ad quos fructuum
 reddituum et puenctuum huiusmodi ministratio
 seu queuis distributio pertinet. ne talibus
 sic suspensis quicquam de huiusmodi fructibus redi
 titibus et puenctibus. aut etiam quotidianis
 ministratiombus per se vel per alium seu
 alios quouis colore quesito distribuant
 vel ministrant. Si qui vero canonici legi
 timam habuerint excusationem propter quam
 a susceptione memorati ordinis velint
 et debeant merito supportari. illam coram no
 bis aut officiali curie nostre Coloniensis infra
 predictos quattuor menses proponere et pro
 bare debebunt. Et ne diutius prefata eccle
 sia nostra diaconorum patiat defectum. vol
 unimus et ordinamus quod si dicti canonici
 sic ut prefertur moniti non fuerint infra quatuor
 menses prefatos ad ordinem ascendendum pro
 mori. quod extunc quattuor inferiores canonici
 proximiores in gradu ad hoc abiles et
 idonei. seu tot quod ad minimum quicquam vel sex
 diaconi ad ministrandum ac seruendum in
 memorato ordine sufficientes et idonei
 sint in ipsa ecclesia continue residentes
 possint et valeant ad prefatum ordinem ascen
 dere et ad illum se facere promoueri. ac in
 eodem libere et licite ministrare. Quibus
 etiam sub pena suspensionis antedicta prei
 punimus et mandamus. ut ad ordinem ipsi
 cum ad hoc per dictam ecclesiam decanum fuerint
 moniti et requisiti precedere non recusent.
 Et ad hoc facilius inclinent statuimus
 et ordinamus quod tales post eorum pro
 motionem necnon alij idonei. si qui inferioris
 gradus eiusdem ecclesie canonici iaz
 ad ordinem illum existunt promoti. gaudeant

et potiantur in capitulo et extra omni
 bus honoribus emolumentis et progati
 uis quibus ipsius ecclesie canonici dia
 conici gaudere hactenus consueuerunt et
 solent. Ordinationem quoque prescriptam de
 inceps perpetuo quando et quotiens in
 ipsa ecclesia opus fuerit volumus obser
 uari. Non obstantibus quibuscumque eiusdem
 ecclesie contrariis consuetudinibus or
 dinationibus et statutis quibus in hac par
 te ob urgentem ipsius ecclesie necessita
 tem et euidentem utilitatem duximus
 derogandum.

Contra inobedientes in receptione ordi
 num quaricumque ecclesiarum ciuitatis
 et diocesis Coloniensis.

Item cum non solum ecclesie nostre
 maiorum verum etiam vniuersis
 ciuitatis et diocesis nostre eccle
 siis ne in ipsis ministrorum defectus ex
 istat. teneamur ex officio nostri debito pro
 uideri. Idcirco felicis recordationis do
 mini wilhelmi predecessoris nostri inhe
 rentes statuto quod incipit. Ex iniuncte
 nobis. Quibusdam tamen additis et mu
 tatis. innouando statuimus et ordinamus
 quod beneficiati quicumque in nostra Coloniensis
 vel alijs collegiatis ecclesijs ciuitatis et
 diocesis predictarum qui dignitates personarum
 officia seu prebendas vel alia beneficia
 ecclesiastica quibus certi ordines sunt
 annexi aut debentur pacifice nunc obti
 nent aut obtinebunt in futurum si legitime
 cessante impedimento ad huiusmodi ordines
 quos dignitates personarum officia seu be
 neficia requirunt. quouis modo etiam de
 consuetudine vel de iure. si subdiacono
 nalis vel diaconalis ordo forsan existit
 infra sex menses. si vero presbyteralis ordo
 fuerit infra annum a tempore pacifice possessio
 nis adepti beneficiarum predictarum se promo
 ueri non fecerint. Extunc a preceptio fru
 ctuum beneficiarum eorundem que huiusmodi requi
 runt sunt ipso facto auctoritate presentis

nostri statuti suspensi quos deductis or-
neribus eisdem beneficijs incumbenti-
bus in usus fabricæ seu ornamentorum
ecclesiæ in quib⁹ beneficia ipsa consistunt
decernimus convertendos. Quia suspē-
sionē si postmodum hmoi beneficiarij p sex
menses contumaciter sustinuerint. vo-
lumus et mandam⁹ ipsos dictis suis be-
nificijs hmoi ordines reqrētib⁹. extūc
p suos superiores ad quos hoc p̄tinet oīo
p̄uari. et illa alijs idoneis conferri p̄-
sonis. qui velint et possint ad hmoi or-
dines infra tps p̄dictū canonice pmoue-
ri penis alijs q̄ cōtra tales pmoueri ad
ordines recusantes statuunt in iure ni-
hilominus in suo robore duraturis.

Contra negligentes missam aut
euāgelii vel epistolā cantare.

Item statuti bo. me. walrami p̄decessor-
is nri qd̄ incipit. quāq̄ bo. me. editum
contra canonicos negligentes cantare
missam aut euāgelii vel epistolā. cum ipis
ex ordine hec cantāda incūbūt p̄ntibus
sp̄aliter inuouātes p̄cipim⁹ et mādam⁹
statuti hmoi in oī sui forma firmē ob-
seruari. Adhucientes eidē q̄ negligētia
seu defectus canonici nō cātātis per se
vel aliū missaz aut euāgelii vel epistolā
cū hec sibi incūbūt possit p̄ quēcūq̄ aliū
ipius ecclesie canonici ad hoc idoneuz
negligenti canonico etiā irrequito sup-
pleri. Cui sic alterius in p̄missis supplē-
ti defectū volum⁹ et sub pena ex cōica-
tionis quā ferim⁹ in his scriptis p̄ceci-
pimus et mādam⁹ statim finita missa p̄
distributore p̄ntiaz seu quotidianarum
distributionū pro tpe eiusdē ecclesie de
hmoi presentijs seu distributionib⁹ ipi
negligēti tūc cōperentib⁹ seu in poste-
rum cōperituris. q̄tuor grossos Turo-
neū. antiqs seu eoz in alio pagamento
v̄lorē sine cōtradictione q̄libz solui et
ministrari q̄s ip̄e distributor eidē negli-
genti postmodū defalcare poterit et de-
bebit.

Et prelati ecclesiæ cōpellāt clericos
suos ad celebrationē diuinorū.

Item quia p̄pter reprehensibile
platorū negligentia et desidia in
uisione p̄dca cōperim⁹ hore
canonice et alia diuina officia tā in nra
matori q̄ in alijs collegiatis ecclesijs
nre citatis et diocef sepe negligent et
indeuore ac plerūq̄ a paucis p̄allunt
et celebrātur p̄sonis districte inūgim⁹
et in x̄tute sancte obedientie p̄cipiendo
mādam⁹ dictaz ecclesiariū platis q̄ten⁹
ipi p̄t ad eos et eoz quēlibz p̄tinet ca-
nonicos vicarios et altaris ceterorūq̄
dictariū ecclesiariū beneficiatos eis subie-
ctos sine licētia et rōnabili cā absentes
et nō residētes ad residendū moneāt et
requirāt. P̄ntes hō ad interessē dū fre-
quēter debitis epibus hōis et officijs
memoratis. necnō ipos vicarios et alia
rūstas ad celebrādū assidue missas in sar-
tis altaribus vt tenent studiose inuocāt
p̄ rebelles et cōtumaces in p̄missis vel
aliquo p̄missorū seu alias quōlibz delin-
quētes debita exerceāt discipl. nā si dei
offensam et nraz vitare voluerint vlti-
onē. Item quia nonnulli p̄dictaz ecclesi-
ariū canonici et aliij beneficiarij p̄t cor-
rū absentia a p̄ceptione fructū p̄bēda-
rū et beneficiorū suoz p̄ suos platos et
superiores rite suspēsi suspensionē hmoi
vt accepim⁹ quōq̄ plurib⁹ anti cōtumac-
iter sustinēt. Quidā etiā suspēsiōe ipa
durate nihilominus fructus suarū p̄bē-
darū et beneficiorū hmoi interdū de facto
ausu temerario p̄cipe nō verent. p̄pter
q̄ p̄bende et beneficia hmoi plerūq̄ ver-
bitis seruitijs indebite defraudāt. Nos
itaq̄ attendētes q̄ crescēte p̄tūmācia cre-
scere dz et pena. Statuimus et ordina-
mus q̄ quēq̄ p̄fatarū ecclesiariū benefi-
ciatus deinceps hmoi suspensionē p̄ an-
nū integrū p̄tinaci animo sustinuerit seu
qui durate suspensione ipa quicūq̄ de be-
nificiū sui fructibus a quoz p̄ceptione

Statuta Frederici. lxi.

est suspensus propter temeritatem procepit ex
 coicationis suam quam ferimus in his scrip-
 ptis ipso facto incurrat.

Et beneficiari non absentent se a benefi-
 cii suis sine licentia suorum prelatorum. et tunc
 faciant deferri beneficium per vicarium.

Reterea statuimus quod quicumque cano-
 nicus aut vicarius vel alias
 in aliquo predictarum ecclesiarum benefi-
 ciatu seu incitulari voluerit ex licita et
 rationabili causa abesse teneat a suo prelo seu
 ab illo vel illis cui seu quibus de iure vel con-
 suetudine hoc propter licentiam petere et ob-
 tinere que petita et obtenta de per aliam personam
 idoneam beneficio suo a quo se absentat du-
 rare et absentia facere deferri quod si non
 fecerit volumus et precipimus ut per decanum
 et capitulum ecclesie in qua beneficium huiusmodi est con-
 stitutum minister substitutus idoneus qui
 tunc beneficio et ecclesie interim deferri
 ac in diuitis cui de fructibus et redditibus
 eiusdem beneficii mandamus per ipsos decanum
 et capitulum congrue provideri. quicumque ve-
 ro sine licentia a suo beneficio se absentare
 presumpserit. etiam si per alium idoneum huiusmodi be-
 neficio deferriat. nihilominus a precepto de
 fructibus ipsius beneficii per illum ad quem id
 pertinet suspendat. Saluis tamen in his ratio-
 nabilibus cuiuslibet ecclesie observantibus con-
 suetudinibus et statutis quibus per hanc consti-
 tutionem non intendimus derogare aut eius
 iudicium aliquod generari.

De quotidianis distributionibus prebendis
 cum fuerint absentes.

Item ut canoici et alii predictarum eccle-
 siarum beneficiarii seu clerici horis cano-
 nicis missarum celebrantibus aliisque di-
 vinarum officiorum dum in ipsis pagantur eccle-
 siis curam frequenter intesse. Statuimus
 ut distributiones quotidianas in quibuscunque
 rebus constituerit que per defunctorum memorias
 vel alia quis de causa in dictis ecclesiis cano-
 nicis et aliis beneficiariis earum dari con-
 suerunt et solent. non dent nisi illis qui huius-

inmodi officijs et memorijs tunc quo cele-
 brant et sunt in choro eorum ecclesiarum
 presentiter intesse licet in ipsis ecclesijs pre-
 tes existant. Qui vero aliter de distributionibus
 in ipsis quibus receperint. illis tamen que in
 firmitas seu iusta et rationabilis corporis aut
 eundem ecclesie utilitas excusaret. Ad
 nullis etiam ecclesiarum prebendis quibus de antiqua
 ipsarum ecclesiarum consuetudine et observantia
 distributiones huiusmodi etiam in absentia sunt
 solite ministrari exceptis. Rex sic recepta-
 rum dnum non acquirat. nec faciat eas suas
 imo ad omnem restitutionem que per huiusmodi non
 statutum receperint teneat. Mandantes et
 districte precipientes universis administra-
 toribus per tunc decanum distributionum ut sta-
 tutum huiusmodi fideliter teneant et observare pro-
 curent. Alioquin presentiter facientes ipso facto ex
 coicationis suam inodamus. Premissis in
 super addendo statuimus et sub pena predicta
 mandamus ut prefate distributiones que tenent
 facultates et vires bonorum ac reddituum
 ad eas faciendas assignatorum partium den-
 tur horis temporibus et modis et ad huiusmodi pro illos
 que eas de suis vel aliorum bonis ordinaverunt
 rationabiliter constitutis. Et per hoc tunc
 et modi huiusmodi in libris memoriarum cuiuslibet
 ecclesie annotati et conscripti existunt
 reprobantes penitus et omnino detestabilem
 abusum qui quibusdam ecclesijs solent. in quibus
 illi que in commendatione aiarum duntaxat legitur
 psalmus. Miserere. presentiter existunt. licet ante
 et post se absentaverint distributiones que per
 defunctorum memorias largiunt integraliter
 percipiunt. ac si totali aiarum officio videlicet vi-
 gilij. missa et commendationi presentiter inter-
 fuissent. Prebendas que uno die habere non
 possunt in duabus ecclesijs civitatis Coloniensi nisi
 sit prebatus in una ex ipsis.

Item ut his que in duabus vel pluribus eccle-
 siis presentiter civitatis et diocesis canoici vel alii
 beneficiarii existunt vagantibus et disso-
 lutionis subtrahat occasio. Statuimus et
 ordinamus quod nemo deinceps una die di-
 versis ecclesijs in quibus beneficia presentiter que
 diuinas distributiones percipiat nisi in aliquo

predictarum ecclesiarum sit placuit eis alias ei hoc spectat ex privilegio vel iure alio speciali. ne ubi ad plures vno tempore festinat ecclesias nulli eorum debitum famularum impendat

De annis gratie defuncto ac ecclesie debitis redimendis.

Et cupientes divinum cultum nostris augeri et quibusdam de defunctorum canonicorum prebendis quibus fructus de consuetudine ut accepimus in singulis fere collegiatis ecclesiis nostre civitatis et diocesis ad certos annos ipsius ecclesie et defunctis de seculo totaliter applicari in multis ecclesiis est non modicum dinutus. constitutione suscepti regimis per se. re. Johis pape. xxij. super hoc editam volumus et mandamus in omni sua forma diligenter observari. Preterea concedimus et indulgemus his qui prebendas sacerdotales in dictis ecclesiis iam obtinent vel in posterum obtinebunt salva moderatone predictae constitutionis. suscepti regimis qui ipsi si voluerit omnem et singulorum annorum expectationem in quibus ecclesia videlicet quolibet annum quem elegerit redimendum. possint et valeant per. xxx. grossorum Turonensium monete quoddam Walrami predecessoris nostri aut eorum valore redimere. sicuti idem predecessor noster in quodam constitutione sua super hoc edita his qui via permutationis prebendas in dictis ecclesiis assequuntur. noscitur indulgisse.

Preterea statutum eiusdem predecessoris nostri quod fructus annorum expectationum aut pecuniam que a canonicis via permutationis intrantibus et fructus hominum redimendis dantur inter singulares canonicos dividi prohibet sed in eorum utilitate videlicet ad fabricam vel ornatum ipsarum ecclesiarum duntaxat per eum volentes inviolabiliter observari. ipsorum multorum abusum duximus pene adiectione innovandum. Statuentes ut transgressores dicti statuti executionis finalis ipso facto incurrant. a quo absolvi non valeant donec ea que de memoratis fructibus seu pecuniis in eorum suam utilitatem conversas fuerint plene et integraliter restituant et de trans-

gressionem hominum satisfecerint competere.

Si expectans mortem antequam fructus percipiat successor eius ipsa sua continuat. nec denuo tempus inchoat.

Tem quia Walramus predecessor noster prefatus ne prebendas ecclesiarum in quibus vacantibus prebendis fructus eorum per certos annos defuncto et ecclesiis de consuetudine applicentur nimis diu suis servitoribus et ministris carere contingat aliisque legitimis rationibus motus duxit quide statuentium ut nulla ecclesia civitatis et diocesis. et locum sibi et defuncto vel tra quadriennium fructus prebendarum ipsius ecclesie vacantium etiam si duraverint annis expectationum vacent pluries successive veni dicer vel usurper questio de quatuor annis expectant. Sepe dubitavit a multis si aliquis canonicus pro prebendis dictorum annorum nuper ad preceptionem fructuum prebende sue sic admissus decedat vel prebendam suam simpliciter vel permutationem vel alia quavis ex causa resignet seu dimittat. utrum dictum statutum etiam locum habeat in hoc casu. declaratio Nos dubitationem hominum in casu premissis locum hinc ipsorum similitudine rationis induci ad eundem casum extendimus et programus mandantes et sub pena suspensionis ab officio et beneficio districte precipiunt ut successor in tali prebenda sine ulteriori expectatione ad preceptionem fructuum illius prebende quolibet difficultate semota benivole admittatur. non obstante priora consuetudine. si que forsitan ab aliquibus prebendam ecclesie vel personis de facto servata. que utpote abusivam et corruptelam penitus abolemus.

Et ministri manent apud presbyterorum circa altare.

Item quod nonnulli diaconi et subdiaconi in nostra maiori aliisque collegiatis ecclesiis nostre civitatis et diocesis sacerdotibus ad altare pro tempore ministrantes plerumque

ut intelleximus tpe celebrationis missarum. dū circa altaris ministeriū deberēt esse solliciti. et cū debita veneratione in reuētē circa ipm altare hinc inde ir reuerētē vagantes. pphantis ac vanis nedū virozū sed etiā mulierū colloquijs incedere nō formidāt in diuine maiestatis offensas. et astutiū scādali p̄loruz Quidā hō h̄mōi ministratiū et nōnulli alij earundē ecclesiarū tā canonici q̄ vicarij chorū pro tpe in dictis ecclesijs regentes et lectioes legentes nō nunq̄ calopedibus cōtra statuta bone me. wilhelmi p̄decessoris n̄ri sup hoc edita in decēter vtunt. Quidā etiā cōtra memorati p̄decessoris n̄ri statuta sepius legunt p̄uate horas suas in choro dū diuina imbi officia ab alijs solennit̄ pagant. Sūt insup nōnulli q̄ raro ad chorū cōueniūt. sunt et alij q̄ chorū ipm absq̄ rōnabili cā ante finē diuini officij frequēter exeūt. Et sunt nōnulli q̄ tpe diuini dū sp̄ialib⁹ cāticia et orationib⁹ deberēt humiliter et deuote insistere. in ecclesia de loco ad locū vagātur ac vanis et sup̄fluis lateozū et aliozū colloquijs et cōfabulatiōib⁹ intēdūt. put hec et plura alia indecētia cōperim⁹ ex visitatiōe antedicta. Nos igit̄ sup his p̄uideri cupientes iparū ecclesiarū decanis ad q̄s h̄mōi excessuū spectat correctio in x̄ute sancte obedientie districte inuigilamus. q̄tenus tales sic corrigāt q̄ metu pene a p̄missis et alijs consilijs excessibus et indecētijs profusa abstineāt et alij eozū exemplo p̄crrim⁹ ista facere p̄sumant. Inuimamus etiā eisdē decanis q̄ si ipi circa correctiōnē h̄mōi excessuū seu in decētiarū negligentes et remissos se exhibuerint nos cōtra eos p̄pter hoc ad penas debitas p̄cedemus et nihilomin⁹ eozū negligētijs put nobis ex officij n̄ri debito incūbitē supplere curabimus remedijs oportunit̄.

De statidibus qualiter sint obseruā

de et de penitētijs dandis in eisdem.

Et ut stationes solite et cōsue te in ciuitate n̄ra Loloñ. et extra honoufice et decēter teneātur et fiat. statum⁹ et ordinam⁹ q̄ distributiōes quotidiane q̄ canonicis et alijs b̄nificiatis h̄mōi stationib⁹ interessentibus dari solēt nullis de cetero dent nisi illis qui p̄cessionaliter ad locuz seu ecclesiā ubi statio seruat vadūt. ac choruz ipius ecclesie intrant ibiq̄ vsq̄ ad finē diuini officij p̄seuerāt et pacto officio cū cruce ad ecclesiā suā reuertunt. Exceptis illis quos ad reuertendū cā rōnabilis excusaret. Et ut h̄mōi ordinatio nostra suum melius sortiatur effectum: Inhibemus sub pena excoicationis distributoribus pro tpe dictarū distributiōnuz q̄ distributores h̄mōi nisi post stationē cōpletā et reditū processiois nulli cuiuscūq̄ etiā stat⁹ dignitatis vel conditionis extiterit tribuat seu ministrēt nec in hoc fraudem aliquā committere quouis mō audeant vel p̄sumāt.

De baculo sancti petri.

Item euz baculū beati petri de ecclesia n̄ra Loloñ ad aliquā stationē cū cruce p̄cessionaliter ut moris ē portari cōtingat ipm in ecclesiā cū cruce et processione solēnter et deuote ut decet reportari p̄cipim⁹ et mādamus. nō obitate p̄ta obseruātia quā velut inhonestā et p̄ reuerētā beato petro patrono n̄ro debitam merito detestantes obseruari de cetero districte inhibemus.

De choralis pellicio.

Item statutum Conradi bo. me. p̄decessoris n̄ri ut videlz in ciuitate n̄ra Loloñ. canoici in magnis festiuitatib⁹ et solētib⁹ stationibus line choralis pellicio in ecclesijs vel eozū choris nō icēdāt. qd̄ quorūdā remēntas

L ij.

male seruat vole ntes hmoi statutuz qd honestati cōgruit pene admitticulo u/nare. trāsgressores ipius in amissione q/ridianaz distributionū q̄s illa die in ecclēsijs in qb̄ bñficiari existāt habiturū foret mulctari volumus et puniri.

De propina vigore lfaruz aplicaruz vel ordinis receptionis.

Item statum⁹ cū q̄s vigore aplice aut alterius gr̄e in nra maiou vel alia colle gata ecclesia nre ciuitatis vel diocesis tpe publicatiōis lfaruz hmoi gr̄e seu ad missionis vel receptionis sue ad qdēū q̄ bñficiū. in aliq̄ dictaz ecclesiaz consi stens. decano et capitulo seu canonicis ipius ecclesie in qua hmoi lfaruz publica ri seu admissionē et receptionē fieri cō ringit. semel dederit propinā ab āliquo eis dari solitam et cōsuetā. Si idē post modū hmoi beneficiū tāq̄ sibi nō debi tuz dimiserit seu ab eo finaliter deuictū fuerit et vigore eiusdez gr̄e aliud bñfi cūz in eadem ecclesia fuerit assecutus. vel ut assequat insistat. ppter hoc ad ali am ppinam denuo soluendā seu dandaz nullatenus teneat sub excoicationis pei na districte inhibētes. ne aliqui p̄textu alicuius etiā cōsuetudinis hacten⁹ ob seruare quā minus equā. et rationi p̄riā reputamus. Propinā hmoi plus q̄ se mel in casu premissis a quoq̄ directe vel indirecte p̄sumat exigere seu extorquer e. Cōtrariū facientes ad restitutionem sic exactōuz teneri volumus et effica citer obligari. nulla eis in hoc coy qui bus restitutio facienda fuerit remissio ne liberalitate seu gr̄a valitura.

Ultra antiquā consuetudinē nō est augmentanda p̄pina. a vicarijs altaris. seu chousocijs.

Reterea ex uisitatione aūdicta in telleximus q̄ decanus et capitulū

ecclesie nre maioris suis p̄p̄is commo dis inhiātes nup paucis annis elapsis quādā ordinationē sua aucte fecerūt de facto. p̄ quā antiquā p̄pinā a vicarijs al taristis et chousocijs ipius ecclesie cum de nouo in ipa ecclesia recipiunt. dari solitā. augmētare temere p̄lūserunt in iporū vicariorū altaris. et chousociorū p̄iudiciū nō modicū et grauamez. Nos ordinationē hmoi vepote illicitā cū sa cris sit inimica canonib⁹ merito repro bātes. eā q̄ten⁹ de facto p̄cessit. cassam⁹ tollim⁹ et irritam⁹. eisdē decano et capi tulo sub excoicationis pena firmit̄ inhi bentes. ne de cetero memoratā p̄pinam nouā ab aliquo exigere vel recipe quo cūq̄ colore quest̄o p̄sumat sed antiq̄ p̄ pina cōtenti existāt. Alioqn̄ tā exigētes et recipientes q̄ etiā hmoi nouā p̄pinā soluentes. coy excoicationis suaz se nouerit incururos. Idē refatū āt inhibi tionē et eius penā in q̄buslibet etiā col legatis ecclesijs nraz ciuitatis diocē earūq̄ p̄sontis sūt. mo. bo. infectis locuz habere volum⁹ et ad casdē extendā.

Panes qui danē loco distributionū quotidianarum nō debent dari alijs q̄ diuinis interessentibus.

Item cū ea que ad certū vsū largitione fidelū sunt destinata ad illū debeāt et nō ad aliū vsū conuerti. inhibemus sub excoicationis pena quā in oēs et singulos p̄riuz quō libz facientes seu fieri procurantes sel rimus in his scriptis. ne quotidiane di stributiones in ecclesia nostra. Colonēsi in simellis q̄ panes cenales cōiter nun cupant cōsistentes. et canonicis ac vica rijs seu altaris et chousocijs ipius ec clesie diuinis officijs et defunctorū meo rijs dum in ipa ecclesia paguntur inter essentib⁹ dari ac ministrari consueuerūt et debent. ad quoz vsū distributionē

hōi vt ex dicta visitatiōe cognouim⁹
specialiter et dicitur sunt deputate p/
sonis alijs. sicut a nōnullis ānis proxi
me preteritis citra eas in dictorum cas
nonicorum vicariorum ⁊ chorifociorum
preiudicium cōperimus indebite mini
stratas de cetero vllatenus ministrant.

De cista vicariorū

Tem q̄ ppter frequētes mutatiōes vi
cariorū et altaristarum in nostra cathe
drali et alijs ecclesijs collegiatis n̄rā
ciuitatis et diocesis cōplures s̄e vt ex
p̄fata visitatiōe pcepimus sup fundat
tionib⁹ ac bonis et iuribus vicariarum
et altaristarum dictarū ecclesiarū cōfede
dānabile sūt de p̄dite et neglecte. Nos
carūde vicariarū et altariarū idēntatib⁹
in futurū q̄ntū possum⁹ p̄cauere volē
tes. p̄dicapim⁹ et mādam⁹ vt infra sex
menses post publicatiōē p̄ntiuz con
tinne sequentes in qualibz p̄dictarū ec
clesiarū p̄ caplm̄ earūde p̄curet expens⁹
red̄oz vicariarū et altariarū p̄dictoz vna
bona et cōueniens cista que duas habe
at seras et duas clauēs diuersas. quartū
vnam senior canonicus presbyter iuxta
sui introitus ordinē. Et aliā partē modo
senior vicarius seu altarista cuiuslibz ec
clesie residentes fideliter custodiant et
conseruent. Et cū vnū illorū abesse con
tigerit alteri seniori post eū clauē suam
vltz ad eius reditū custodiendā cōmit
tat. Ad quā quidē cistā q̄libz vicarius
seu altarista vnuscuiusqz ecclesie vni
uersas l̄ras ad suā vicariā seu altāē spel
dātes simul in aliquo puo serineo inclu
sas reponere tenent. Ita q̄ quicūqz aliquis
hōi vicariorū seu altaristarū l̄ris suis
originalib⁹ in iudicio vel extra indiguerit
ad dictā cistā valeat habere recursū
Quicūqz vero vicarius seu altarista si
ne causā legitima cōtra p̄missa vel eorū
aliq̄ se opposuerit volumus illum tam

diu a p̄ceptione fructū sue vicarie seu
altaris manere suspensum donec ea qua
tenus ipm̄ concernūt effectualiter cura
uerit adimplere.

De absentia. xv. dieruz in anno cle
ricorū maioris ecclesie Colōn.

Tem licz bone memorie Adol
phus ecclesie n̄re canonicus d̄i
vixit duduz in suo testamento
p̄ euz rite condito de consensu decani p̄
tpe et capli ipsius ecclesie ad diuini cul
tus augmentū instituit et ordinauit q̄
tuor clericos q̄ horis nocturnis et diur
nis chorū dictē ecclesie frequētare ⁊ di
uinis officijs imbi quotidie t̄pibus de
bitis interesse deberēt. Quibus ob hoc
idem Adolphus de bonis suis certos
redditus deputauit put hec et alia in
dicto testamēto in libro puilegioz eius
dem ecclesie cōscripto dicunt pleni⁹ cō
tineri. Tū sicut nobis ex p̄fata visitati
ōe innotuit nonnulli ex dictis clericis
aliorū seruitijs insistentes. et quidā eorū
alijs implicari negocijs a dicta ecclesia
se absentāt et ad p̄dictū chorū raro con
ueniūt q̄uis cū integritate p̄cipiāt red
dit⁹ añdictos p̄pter que ecclesia ipa de
bitō ministrorum seruitio et p̄fati adol
phi pia ordinatio indebite defraudatur
Nos volētes sup hoc p̄na sollicitudie
p̄uidere firmiter inhibem⁹. ne aliquis
dictoz clericorū deinceps cuiuscūqz p/
sone ecclesiastice vel secularis obsequio
p̄ quod a frequētatione dicti chori pos
sit aliq̄ten⁹ impediri se deputer vel astrin
gat. nec a dicta ecclesia sine expresso con
sensu decani et capituli ipi⁹ ecclesie ex
causa legitima vel vltra. xv. dies in anno
se absentet. Si q̄s hō cōtrariū fecerit p̄
dictos decanū et caplm̄ suo priuē stipē
dio et in eius locum alter idoneus per
eosdem decanuz et capitulū infra mēsez
postea substituaf. Alioquin dicto mēse
L iij.

elapso nos ipsorum negligentiam super
plere curabimus ut tenemur.

Reparatio in temporalibus ecclesie Coloniensis.

Item circa bona temporalia ad mensuram capituli ecclesie nostre Coloniensis spectantia sine quibus spiritualia diu subsistere nequeunt. In quorum dispositione, gubernatione et administratione plurimos defectus negligentias et abusiones eidem ecclesie et personis ipsius danosos et preiudiciales commisit primum ut sequitur diximus providendum.

Separatio inter prepositum et capitulum ecclesie Coloniensis.

In primis statuimus et ordinamus ac volumus quod separatio bonorum temporalium dudum sub anno domini M. CCC. LXXII. die vii. mensis Januarii anni eiusdem inter L. de marka tunc prepositum ex vna. decanum et capitulum ecclesie nostre Coloniensis supradicte parte ex altera. pro nos et de consensu et auctoritate nostris facta et ordinata. necnon pro se. re. dominum Gregorium papam. XI. approbata et confirmata tam pro preposito quam pro decano et capitulo pro parte eiusdem ecclesie in omnibus et pro omnia iuris sui tenore et forma perpetue et inuiolabiliter obseruet. Volentes prout idem dominus Gregorius voluit quod bona possessiones et iura de quibus in separatione ipsa merito habetur et ius percipiendi ea inter singulares canonicos ipsius ecclesie non dividantur. sed perpetue in communi remaneant et ad usus prebendarum et supplementationem earundem pro eodem officiarum pro predicto capitulo deputandis gubernanda et administranda. decernentes irritum et inane. quomodocumque dictus dominus Gregorius etiam decreuit. si secus a quocumque attentatum iam sit vel in posterum attentetur. quod etiam sub pena excommunicationis quam in his scriptis ferimus in contrarium facientes districte prohibemus cuius separationis tenor sequitur et est talis. Gregorius episcopus

seruus seruorum dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Reuocatio separationis bonorum maioris ecclesie Coloniensis

Consequenter quia quorundam canonicorum ecclesie nostre prelate Coloniensis auaricie cecitas. alios occupauit et occupat ut qui pro vias directam diuisionum bonorum prelatorum iure et dicta separatione prohibente. inter dicta nouerunt pro vias commissionis et locationis et alijs exquisitis modis et vijs fraudem iuri et dicta separationi committentes. sibi usurpare reme presumserunt et presumunt. unde ex rebis et mente dicta separationis pronunciamus decernimus et pronunciamus tenore declaramus pronunciationes commissiones seu diuisiones quocumque bonorum predictorum aut quocumque alio nomine vocentur. quocumque post datam dicta separationis factas et maxime alias de anno domini M. CCC. LXVII. de mense septembris. die. xviii. eiusdem et alie postmodum sub anno domini M. CCC. LXXII. de mense decembris. eiusdem anni factas fuisse et esse de ipso iure nullas irritas et inanes ac contra tenorem mentem et formam dicta separationis ac ecclesiam contra iura dispositionem et utilitatem ipsius ecclesie et capituli eiusdem attentatas et presumptas aliasque fuisse et esse nullas robore vel firmitatis ipsas pronunciationes commissiones seu diuisiones etiam quibuscumque nominibus censent de facto prout de facto tantum procellerunt in omnibus suis predictis et clausulis. et pro omnia quantum ad predicta bona reuocamus. Venimus insuper omnes et singulos canonicos eiusdem ecclesie cuiuscumque status gradus vel conditionis existant in dictis pronunciationibus nominatos et expressos. et singulariter quolibet eorundem. coniunctim et diuisim. qui occasione dictarum pronunciationum seu alterius eorundem. Curtes. bona. possessiones. decimas. redditus seu iura quocumque vel quibus

si cuique de et ex predictis bonis habent
tenent vel possident. sub pena excoica/
tionis qua scribitur in his scriptis. que
nos hmoi bona possessiones. curtes. de
cimas. domus. redditus. seu iura per ipsi
et quilibet ipsorum tenent oia et singula in
fra quidecunq dies post publicatione hu/
iusmodi immediate sequent. quorum dierum
quinq pro primo. quinq pro secundo et re/
liquos pro tertio termino et monitione
canonica assigamus eis et cuilibet eorum
comunitatem et diuisionem in manibus capi/
tali eiusdem ecclesie verbo et facto abique
fraude libere dimittant. et extra manus
suas ponant vltiori occasione vel causa
dictarum pnunciacionum se non intromittant de
eisdem. nec fructus de cetero redditus vel
pventus recipiant vel percipiant ex eisde
sed libere ipsa oia et singula ad capitulum
supradictum cum suis pertinentiis. fructibus
redditis et puentibus et in commu/
ni habenda. ac per ceteros officiatum ipsius ecc/
lesie deputatum vel deputandum regenda et
gubernanda ac reuerti permittant. et quantum
in eis reuerti et redire faciunt sine frau/
de et dolo procuratorum. dispositione et decla/
ratione aut de lenatis et preceptis. indebite
per eosdem canonicos hucusque de et ex bonis
anndictis nre reseruamus declaratio/
ni. Ipsosq canonicos ad nos remittimus et
venire volumus et precipimus infra alios
quidecim dies ex tunc immediate sequent
sup hoc nraz voluntatem audituros. sub
pena suspensionis ab officio quam in ipsos
et quoslibet ipsorum si non fecerint in his
scriptis dicta monitione canonica premit/
ta scribitur. Inhibemus etiam auctoritate
supradicta sub pena excoicationis late/
ntis quam in singulares personas et suspensio/
nem in capitulum scribitur in scriptis et pmul/
gamus. si forte contra inhibitionem nraz
hmoi quicunq fecerint vel fecerint atten/
tauerint seu attentauerint quouis modo
quouis etiam quesito colore. Item de ce/
tero a talibus vel consilibus diuisioni/
bus pronunciacionibus comissionibus

aut quouis alio nomine vocari possint pre/
fatorum vel consimilium bonorum possessionum
curiam decimarum. reddituum et iurium ab/
stineant. Sed ipsa oia et singula in comi et
adhuc ois usus perpetuo per ceteros officia/
rum gubernanda regenda et administranda
remanere permittant. dispositione et ordina/
tione bonorum immobilium ad quotidiana/
nas distributiones seu pnicias in eccle/
sia nra anndicta spectantium in iam dictis pn/
nunciacionibus inter nonnullos canonicos
diuisos ut in visitatione nra hmoi com/
perimus nobis in posterum faciendaz re/
seruamus.

**Ecclesia Coloniensis ultra annuum non com/
mittat officia hic subscripta.**

Similiter ex eisde et alijs rationa/
bilibus causis nos mouentibus
pnunciaciones sine comissiones
officiorum quatuor villarum seu locorum. vide
in Erpyl. in Woryngē. in gluwel. et in
vrylheim ad ecclesiam et capitulum nram Co/
loniam spectantium et pertinentium. quibuscuq et per
quascunq personas siue in perpetuum siue ad
vitam siue ad tempus longum vel breue ultra
vnum annum facte fuerint. pnicius tenore
tantum nullas et inualidas. de iure et con/
tra tenore et mentem separationis anndicte
presumptas et attentatas. quecum de facto
processerint cassamus irritamus et per/
nitus reuocamus. Mandantes oibus et singu/
lis et cuilibet ipsorum singulariter. quod de
dictis officiis vel aliquo eorundem hactenus
se intromiserit et de pnici intromittit/
runt. quos etiam tenore pniciu monemus et
districte requirimus. quatenus infra xv. dies
post publicationem pniciu immediate sequent
dicta officia et quodlibet ipsorum ipsaque
villas libere et expedite dimittant. et se
de cetero occasione dictarum pnunciacionum
seu comissionum nullatenus intromit/
tant. permittentes ipsa et quodlibet eor/
undem ad ordinationem et dispositio/
nem ipsius capituli libere reuerti.

L. iij.

Alioquin ipsos oēs et singulos p̄riū fa-
cientes et quēlibz ipoz dēa monitione
xv. dierū p̄fixione pro canonica moniti-
one p̄missa in his scriptis exēdicamus
et exēdicatos publice precipimus cui-
tari. **P**reterea statum⁹ et ordinam⁹
q̄ dicta officia villarū de cetero singu-
lis ānis et ad unū ānū tm̄ et duntaxat
sicut cetera officia ānalia ip̄i ecclesie p̄-
sonis fidedignis et idoneis vni vel plu-
ribus siue sint hm̄di persone de gremio
ecclesie siue extranei p̄ caplm̄ cōmittāt
ita q̄ oīs utilitas et emolumentū obuē-
tio seu proventus ex ip̄is officijs p̄ue-
nientia cōpetenti salario officiariorum
saluo. in vltis cedāt capituli āndiā qui
officiari p̄ tpe teneant sicut cetera offi-
cia ānalia habent. de hm̄di proventibus
et obuēctionibus singulis ānis debent
facere cōputū et rōnem. decernēt irru-
tū et inane si secus a quocūq̄ fuerit atten-
tatū. **E**t nihilominus in p̄riūz faciētes
tā cōmittētes q̄ recipientes p̄ris con-
stitutionis auctē ab officio et beneficio
et ab ingressū ecclesie sint suspensi. quaz
suspensionē si p̄ xv. dies cōtinuos quos
pro canonica monitione eisdem et eorū
cuiuslibz assignamus sustinerint. ex tūc
p̄t ex nūc sua exēdicationis auctē p̄-
dicta sint et quilibz eorūz sit innotatus
quousq̄ officia hm̄di libere p̄mittāt. q̄s
etiā ex tunc tāq̄ exēdicatos mādamus
pub. ice curari.

Preterea statuimus volumus et
tenore p̄riūz ordinamus quod
deinceps ob necessitatem. utili-
tatem. cōmoditatē seu aliā rōnabilem et
legitimā causaz ecclesie et capituli p̄di-
ctorum possessionū obedientiaz curtiū
decimarū grangiarū domozum bonozū
reddituū seu iurū vel rerū quarūcūq̄
imobiliū vnius seu plurimū quocūq̄
noīe censeantur et ad ip̄az ecclesiā nūc
vel inantea et in futurū spectānū et p̄-
tinentiū venditio locatio conductio ad

firmā vel in ephiteosim datio vel com-
missio in p̄petuum vel ad certum tps p̄
ānua pensione cōcessio. vel alias aliena-
tio iminet faciēda. hm̄di vēditio con-
cessio cōmissio datio vel locatio seu alie-
natio quocūq̄ noīe censeari possit vltra
formā iuris et alias de cōsuetudine ser-
uari debita et cōsuetā fiat et pagatur ac
de consensu omnium capitulariū totū
usq̄ vel maioris p̄tis capituli eiusdē ma-
tura deliberatione et tractatib⁹ et ter-
mini certi p̄fixione ac debita licitatio-
ne p̄missis ac alias legitimis. **E**t deur-
seu concedatur ip̄a res sic alienāda vel
cōmittēda plus de pensione seu p̄cio
cum sufficienti cautione offerenti siue
hm̄di offerens de gremio ip̄ius capituli
si sit vel alium de supueniens. **E**t tamen
saluo q̄ ceteris partibus videlz in obla-
tione p̄cij seu p̄sionis capitularis nō
capitulari et senior capitularis in p̄ben-
da iunior preferat et alias vel alio mō
contractus hm̄di quocūq̄ nomine cen-
santur factus seu celebrat⁹ sit ip̄o iure
nullus et invalidus cōsuetudine vel ob-
seruātia contraria quacūq̄ nō obsta-
te et vltra hoc citra vel contra p̄fatos
modū et formā aliter seu alio modo alie-
nationes concedentes seu cōmittentes
ac etiā recipientes ip̄o facto sine exēdu-
catōis subiaceāt quā in his scriptis in-
eisdē et quēlibz eorū seruius et p̄mili-
gamus.

Tem quia in dicta visitatione
manifeste comperim⁹ nōnullos
et canonicis ecclesie nostre an-
tedicte qui ratione bonorum possessio-
num curtiū decimarum domozum et
obedientiarum quas sub annuis pensio-
nibus inde soluendis a dicto capitulo
ad firmam seu quouis titulo receperūt
et per reroacta tpa nō modica tenuerūt
et de p̄ri tenent in solutione p̄sionū
suarum hactenus nimitū fuerant ac de
presenti existunt remissi et negligentes

penas nō leues sed vtiq; valde formi-
dabiles in quodā statuto capitulari sup
soluendib; hmoi pensionū dudum edito
comprehensas pūpendē ppter que si-
ne dubio put quotidiana testat experis
entia ecclesia nra Coloni supdicta in di-
uino cultu quo ceteris ciuitatis et dioc
ces nrarum ecclesijs tanq; caput presul
gere merito deberet et consuevit deter
stabiliter est diminuta et miserabiliter des
tituta nec in bonis tpalib; etiā ea pro
pter inuoluerabilibus dānis et dispens
ijs afflictā et vt veritilliter timendū ē
in futurū nisi celerius pūdeat passura
est grauiora. Quibus quidē salubrit occ
currere intēdentes p̄satum statutū ca
pitulāē dudū videlz sub āno dñi. M.ccc
xxxij. feria quarta post dñicā qua cātat
in ecclesia dei pro officio misse. Decul
me. d. p. capitulū Coloni aucte volunta
te et consensu bone me. dñi henrici ar
chiepi Coloni. p̄decessoris nri sup p̄sati
soluendib; pensionū redditū et affictū
um. capitulo antedicto ratione possessio
nū. Lurū decimarū iurū et aliorum
bonorum tunc debitorū et in futurū det
bendorum. prouide et matura delibera
tione p̄cua factū et ordinatū ac etiā p
singulares canonicos eiusdē ecclesie car
pitularit iuramentis p̄ eos corporalit pre
stitis firmatū in oibus suis punctis et
clausulis et p̄ omnia presentibus inno
uamus. m̄dantes et p̄cipientes eisdem
canonicis et personis in et sub dicto sta
tuto comprehensis. q; ipi tam presentes
q; futuri. cuiuscunq; status gradus seu
conditionis existant. pensiones ab eis
debitas in terminis in dicto statuto ex
pressis sine dilacione qualibz soluant ca
pitulo antedicto et plenarie curent sa
tisfacere de eisdem iuxta modos et for
mas in statuto ipso plenius traditas et
expressas. Alioquin contrarium facien
tes vel in hoc negligentes vltra penas
in statuto ipso positas ab officio et bene
ficio et ab ingressu ecclesie sint suspens

quos et eorum quemlibz presentis con
stitutionis nostre tenore suspendimus
et sic suspensi tam diu mancant quousq;
realiter soluendo de pensione hmoi de
bite extiterit satisfactū.

Reterea officiatū quicunq; di
ce ecclesie nre pro tempore qui
bus iuxta tenorem dicti statuti
inscribit nomina negligentū in solutio
nibus pensionum talium in capitulo in
scriptis presentare et presentari facere
dolo. fraude. prece. amore. et dilacione
quibuscuq; seclulis studeant et curent
cum effectu terminis et temporibus si
bi in ipso statuto prefixis et iuratis.
Alioquin officiatū ipi videlicet quilibz
quātum ipm contingit in hoc negli gen
tes vel remissi videlz qui nomina non
soluentium in scriptis vt dictum est nō
curauerint presentare. sine et quilibet
eorum sit presentis constitutionis no
stre auctoritate consimiliter ab officio
et beneficio et ab ingressu ecclesie suspē
si quousq; presentationem supdictam in
scriptis et in capitulo duxerint facien
dam. Quam suspensionem supradicti ca
nonici ecclesie nre in solutioe pensionū
negligētes vt dictū est aut ipi officiatū
aut alijs eorū dē h̄ sustinuerint p̄ quide
cum dies cōtinuos aīmo indurato quos
quidecim dies tā dictis canonicis q; of
ficiatis quibuslibz supdictis et cuiuslibz eor
rundē pro canonica monitione premis
sa assignam. ex tūc sniaz excoicationis
quam ferimus etiam in his scriptis ipso
facto incurrant. quos et tunc prout ex
nunc tanq; publice excommunicatos
districte precipimus curari. Inhiben
tes etiam sub pena suspensionis consi
mili penitentiaris in ipa ecclesia pro
tempore et alijs officiatū seu admini
stratoribus prebendarum seu portionū
quaruncunq; quatenus huiusmodi sus
pensione seu excoicatione durante sic
suspensio seu suspēsis pro tpe suspēsis

huiusmodi nihil penitus et oīno distri-
buant vel administrēt. Tenor vero sta-
tuti capitularis de quo sup̄ fit mētio se-
quitur in hūc modum. Vniuersis p̄ntia
visuris ad p̄petuā rei memoriā. Nos
capitulum.ꝛ.

Reterea statuimus et ordina-
mus q̄ canonici h̄mōi seu alij q̄
cunq̄ quibus ratione bonorum
possessionū decimarū curruz seu iuruz
vel quacūq̄ de causa incūbit vel in futu-
rum incumbēt. Meringas in pane vel
in vino seu pecunijs seu alijs rebus qui-
bustibz dare vel distribuere seu admi-
nistrare q̄ illas meringas sine dilatione
remissione negligentia quacūq̄ seu in-
termissione singulis ep̄ibus soluant dis-
tribuāt et administrēt p̄ut. consuetuz
est ab antiquo et ordinarij excusatione
qualibz sup̄ distributione h̄mōi nō faci-
enda semora. Et si forte p̄tenderēt vel
dicerēt q̄ redditus fructus seu puen-
tiam tunc videlz solutionis seu distribu-
tionis tpe p̄cepti vel p̄cipiēdi ad h̄mōi
integralē distributionē nō sufficerent q̄
casu volum⁹ et ordinamus q̄ hi q̄ his
cui vel quibus distributio h̄mōi incum-
bit faciēda in proximo die capitulari
postq̄ propter h̄mōi defectum ip̄as mer-
ingas cuz integritate sup̄dicta admi-
nistrare cessauerint. in capitulo ip̄o quo
q̄ ad hoc specialit̄ fieri procurabit ple-
nā relationē inibi faciet de defectu sup̄-
dicto et de diligentia sua cōtra nō soluē-
tes fructus seu redditus ad h̄mōi meri-
garū administrationē spectātes p̄ ipsuz
sufficiēter facta doceat. alias de suo p̄-
prio tātūdez in vsus sup̄dictos a capitu-
lo tpe rationis seu cōputationis p̄ ip̄m
faciēde vice versa recepturus mutuet
seu accommodet q̄ distributio predicta
integre et sine diminutione vt sup̄dictū
est fiat. Alioq̄n in p̄missis aut aliquo
p̄missorum negligens vel remissus vl-
tra penas in statuto capitulari supra

proxime dicto expressas ab officio et be-
neficio et ab ingressu ecclesie sit presentis
constitutionis vigore suspensus quousq̄
q̄ defectus huiusmodi integraliter et
plenarie suppleat et restauret. qua suspē-
sione durante nihil penitus de fructibz
prebende seu quotidianis distributiōi-
bus sibi administratur sub pena suspen-
sionis consimilis quā in administratōe
prebendarum et p̄ntarios qui contra
fecerint serimus in his scriptis.

Reterea in x̄tute sancte obedi-
entie et sub excoicationis pena
districte precipientes mādē
omnibus et singulis canoicis ceterisq̄
beneficiarijs in nra maiori et alijs colle-
gijs et eorum curiis cum sc̄isq̄ status di-
gnitatis seu cōditōis existāt. qui in ra-
tione et cōputatione faciēdis ratione
officiorum sibi hactenus a capitulo suo
cōmissorum ac qui in pensionum assidu-
um seu reddituum seu pecuniarum sum-
mis dicto capitulo sine ratione posses-
ionum. curru. decimarū. domorum obe-
dientiarum. meringarum. bonorū redē-
tuum. iurium. sine officioz. aut alias q̄
cunq̄ iusta causa debitorū seu debitorū
solutione hacten⁹ fuerint et adhuc ex-
istunt negligentes et remissi in toto vel
in p̄te. q̄ten⁹ infra quinquaginta dies con-
tinuos a die publicatōis p̄ntiuz nume-
rādos h̄mōi cōpurū et rationē faciant
et reliqua capitulo ip̄o restituant. ac de
h̄mōi pensionibus assiduis redditibz
et pecuniarū summis dicto nro capitu-
lo plenarie satisfaciāt cū effectu. Alioq̄n
dictis. l. dieb⁹ elapsis q̄s p̄ montide ca-
uonica et cōpetēti termino ip̄is et eorū
curiibz assignam⁹ ip̄os et eoz quēlibz
q̄s etiā in his scriptis excoicam⁹ tanq̄
excoicatos publice tenore p̄ntiū denū-
ciam⁹ ab oibus artius euitandos.
Et itē statuimus et ordinam⁹ q̄ cano-
nici officiatū quicunq̄ officia ānalia seu

perpetua in ecclesia vel extra ad ipsam ecclesiam tunc spectantia actu vel in futurum habentia. ratione quorum ad computum et ad rationes sunt vel fuerunt stricti faciendum. Capitulo sepedicto illi computum seu rationes ipsi facere teneant et faciatur et quibus eorum in fine officii sui vel infra quidecim dies proxime tunc sequentes. Perpetua vero habentes singulis annis ante festum beati petri ad vincula in capitulo memorato et ipso in his specialiter et legitime indicto alioquin canonicus in hoc negligens vel remissus ad officium habendum per sequenti anno penitus sit inhabilis et omnino incapax et ad aliquod officium infra dictum annum assumi et sibi committi districte prohibemus. Et ultra hoc ipse idem inhabilis et incapax remanet quousque negligenti suam purgauerit cum effectu computum debite faciendo. Et nihilominus per illo anno quo sic negligens fuerit salario sibi ratione officii sui huiusmodi computum careat omnino et solui sibi prohibemus quod salarium si iam annum computum huiusmodi faciendum forte precepit restituere teneat et restituatur infra menses capitulo antedicto. Alioquin non computatus committentem tenentes et recipientes et non restituentes ut premissum est penitentem vel diuitem ab officio et beneficio et ingressu ecclesie penitus constitutionis nostre auctoritate sint suspensi.

Item statuimus et ordinamus quod ea que pro meritis defunctorum in premissis canonicos vicarios et chousocios distribuenda certis diebus et horis anni a viginti annis citra sunt specialiter deputata. siue in pecunia numerata. siue in alijs speciebus quibuslibet consistant integraliter sine qualibet diminutione eisdem diebus et horis deus et distribuatur tunc penitus superdicti.

Item statuimus quod de cetero in tractatibus capitularibus et negocijs per capitulum expediendis negotio apposito tractatu securo oibus et singulis canonicis presentibus et residentibus capitulum legitime ad

hoc indicat. oia singulorum canonicorum capitularium per decanum vel alium ad que de presuetudine votorum spectat seruum vota diligenter scrutentur. et quibus cum modestia audiat et singulorum votis auditis. super negocio expediendo concludat et proualeat quod maior et saniori parti capituli visum fuerit et placuerit consuetudinibus et obseruarijs quibuscunque prius que dicende sunt corruptele non obstantibus. exceptis gratiosis videlicet ubi agit de gratia alicui seu aliquibus facienda in quibus predictio rationabilis vni canonici capitularis presentis possit illud impedire. Alioquin actus ipse capitularis ipso iure sit inualidus nullius valoris vel momenti. Item cum singula officia singulis personis sint committenda prout sacrorum canonum tenet auctoritas statuimus volumus et ordinamus quod singula officia analia ecclesie nostre Coloniensis contra canonicis ipsius ecclesie committi singulis personis non vni plura committantur. Et si secus fiat ipso iure commissio non valeat et tamen committentes et recipientes officia talia plura ab ingressu ecclesie et ab officio et beneficio sint suspensi quousque ipsa officia dimittant libere et resignent. Et nihilominus sic plura recipientis pro illo anno ad officia dicte ecclesie sit inhabilis et sibi officium committi districte prohibemus.

Item circa officia huiusmodi annualia a capitulo sepedicto singulis annis committenda. volumus statuimus et ordinamus modum et formam infra scriptis pro obseruari. sic videlicet quod singulis annis die ad huiusmodi officia committendum prefixa de et ex gremio totius capituli et omnium canonicorum capitularium tunc in loco capitulari comparatum eligant tres canonici capitulares ipsius ecclesie qui tres sic electi. ex tunc ad statim in capitulo publicati infra mensem proxime tunc sequentem. distribuere et committere habeant et possint

officia analia supradicta singula singulis
ex canonicis non vni plura vel sup scri-
ptu est. fm deū et iustitā put ipis pro
utilitate ecclesie et capituli visum fue-
rit expedire. semotis et exclusis oi dolo
et fraude. gratia. odio. inuidia. v el fauo-
re. Et hec pmissa dicti se electi. post pu-
blicationē eorū ad statz in pntia ca-
pituli tacti. sacrosanctis iurēt ad sancta
dei euāgelia se iuxta posse et nosse factu-
ros. Et si forte dicti tres oēs in hmoi di-
stributionib⁹ et commissiōib⁹ faciendis
concordare nō possent. ex tñe pualet et
subsistat. ac pualet et subsistere censem⁹
qd a duob⁹ corūde tantū ordinariū fue-
rit in et circa commissiōes officioy hmoi
et firmariū. tertiū cōtradictione aut dis-
cessu nō obstāte. alias vel alio modo et
forma distributiones et commissiōes offi-
cioy hmoi fieri sub pena excoicationis
quā in his scriptis ferimus in cōtrariū
facientes tā cōmittētes q̄ recipientes
districte p̄hibemus. Et nihilomi-
nus commissiōes et distributiones aliē
facte ipō iure nō valeāt p̄tia cōsuetudi-
ne et obseruatiā q̄b⁹ in hac pte tāq̄ irra-
tionabilib⁹ et corruptelis deroganduz
durim⁹ nō obstātibus quibuscunq̄. zc.

Reterea ordinationē quādā ca-
pituli ecclesie nre de cellararijs
ipius ecclesie et eoy sallarijs. du-
dū factā tāq̄ iustā equā et rationabilem
approbam⁹ cōfirmam⁹ et ratificam⁹. ipaz
denuo aucte nra pntiū tenore statum⁹
et inouam⁹. volētes mādātes et p̄cipiē-
tes eā tā inuolabilē obseruari sub pena
excoicationis quā in cōtrafaciētes et eā
nō seruātes q̄uis mō ferim⁹ in his scri-
ptis quousq̄ ad hmoi officii cōmitti p̄-
hibem⁹ s̄ sibi excoicationis p̄ca quā etiā
in cōmittētes ferim⁹ in his scriptis do-
nec hmoi recepta et detenta iniuste ple-
narie restituant.

Tatum⁹ p̄nunciam⁹ et ordina-
mus q̄ quicunq̄ cellararij ecclesie
he Coloni deinceps per nos aut

nrm caplm admitti vel admittendi euz
infracriptis punctis et cōditionib⁹ sta-
būt cōtenti et p̄ ipa puncta nō venient
aliquo ingenio vel colore. Sicq̄ capiz
ipm deinceps in p̄petuo eliget et elige-
re debet vñū subcellarariū idoneū q̄
subcellararius distribuet dñis canonicis
corp⁹ p̄bende necnon cellararius p̄ tpe
sallariū eoy p̄ rata. nec etiā dicti cella-
rii sic admitti vel admittēdi se de fructu-
bus aut redditibus aliquib⁹ ipius cella-
rarie intromittēt aut ipm nrm subcellara-
riuz p̄ tpe p̄ capiz sic assumptū in reci-
piendo aut exponendo dicte cellararie
redditus aut in quibuscunq̄ alijs p̄tenti-
bus ipediēt quouis mō. data. acta et eu-
dinata sunt hec in loco capitulari nre
maioris die capitulari ad hoc vt motus
est p̄fixa. Et p̄ sonū cāpane nre capitu-
laris capitulari celebrata. Anno dñi.
M.ccc. lxxvi. i. po die bñ barnabe apli.

Los vero q̄ post dictā ordinar-
tionē capitularē p̄ de sallario
hmoi hacten⁹ receperint ad nos
remitti et venire volumus et p̄cipim⁹
infra. xv. dies post publicationē p̄sentis
imediare sequenti sub pena suspensionis
officij sui nraz sup hoc voluntatem au-
dituros.

De domibus vendendis.

Reterea caplo nro supradicto et
singularibus p̄sentis eiusde sub
suspensionis et interditi p̄ntis
districte inuicemus ne vedāt cōmittāt
vel locent vel alio quouis quēsto colo-
re assignent vni canonico vel altri
cuiq̄ in ecclesia Coloni beneficiario i lu-
res domos canonicas p̄ vñibus suis et
suozū et domuz pro tpe habens capitul-
larē siue hereditariā a deā ecclesia tñ de
p̄deñ si aliā habere p̄curauerit vel ali-
secutus fuerit ex successiōe hereditariā
ex cōcessiōe. venditiōe vel assignatiōe.

Statuta Frederici. lxxij.

capitulari vel alias quolibz ille domuz
sua priorē si hereditaria foret infra annū
cōtinuū a die acquisitionis secūde cōputā
duz in capitulo canonico ecclesie eiusdē
videre vel alias ius factū suum qd ipa
bz dimittere libere teneat dūmodo em/
proze pro cōpetēti precio habuerit In
quo precio si concordare nequuerit ill/
lud caplm vel maior ps et sup suis cō/
sciētijs taxabit ad quā taxationē infra
xv. dies tunc imēdiare sequēn idē caplz
vel maior ps sub pena suspēisionis quaz
in his scriptis ferim⁹ teneatur qd si nō
ipō facto post dictū annū .x.v. dies penā
suspēisionis ab officio et beneficio quā
in his scriptis in sic cōtra facientes pro
musgamus inuitabiliter incurrat.

De laici habitent in domibus capitul/
laribus vel beneficiatorum.

Reterea sub pena excoicationis
quā etiā in his scriptis ferimus
in quēlibz p̄riū facien districte
prohibemus. ne de cetero quisq̄ domos
capitulares siue hereditarias ab aliqua
ecclesiarū dependē q̄s canonici seu be/
nificiari ipsius ecclesie inhabitare cōsue/
uerit laicalib⁹ seu extraneis psonis qui
bullibz cōcedere dare vel locare com/
mittere seu vendere ad inhabitādū aut
in eis nuptias aut choreas publicas vel
alia secularia negocia exercendū vel a/
lios quoslibz vsus p̄sumat. Et si forte
actu aliq̄ue domozū h̄mōi locate cōmiss/
se vel concessē sint locationes cōmissio/
nes et concessiones h̄mōi illi ad q̄s pri/
nent h̄mōi domus infra duos menses
post publicationē p̄ntiuz imēdiare set/
quentes quos ipis et eozū cultibz p̄ mo/
nitione canonica assignamus studeat s̄b
pena excoicationis andicta cum effectu
reuocare. Quas etiā et nos n̄ro ex offi/
cio p̄ntiuz aucte reuocamus. ¶ Item
volumus et ordinamus et districte p̄cu/
picndo in p̄tute sancte obediētie et sub

excoicationis pena quā in his scriptis
in quēlibz p̄uenientē ferimus q̄ statu/
tuz et ordinatio olim p̄ felicia recorda.
Henricū archiep̄m Colōn p̄decessorem
n̄m ac decanū et capitulū ecclesie Col/
loñ sub āno d̄ni. M. ccc. decimotertio in
vigilia beati Laurentij de et super cu/
stodia et cōseruacione clauū maioris si/
gilli capituli ecclesie n̄re eiusdē facta et
edita que etiā tenore p̄ntiū nos inoua/
mus in oib⁹ suis punctis et clausulis p̄/
ut edita et facta existit p̄ decanū et ca/
plm n̄m andictuz obseruet. Cuius te/
nor sequit et est talis. In noie d̄ni Amē.
Henricus dei gr̄a. etc. Actū et p̄nūcia/
tuz. Anno d̄ni. M. CCL. die. xvi. mē/
lis decembus q̄ fuit feria quinta.

De interessentia diuinorū clericorum
beneficiatorū. horis canonicis et tracta/
tibus capitularibus.

Frederic⁹ dei gr̄a sancte Colōñ
ecclesie archiep̄s. sacri imperij p̄
Italīā archicācellarius. et apo/
stolice sedis legatus vniuersis et lingu/
lis abbatibus. prioribus. p̄positis. archi/
diaconis. decanis. et capitulis. prochia/
liū ecclesiarū. capellarū et altariū rectori/
bus. p̄ citatez et diocesim Colōñ consti/
tutis. salutē in d̄no. Crebra veridicorū
relatione et occulta fide cognouimus.
q̄ quāq̄ statuta bone memorie d̄norum
Sifridi Henrici Walrami et Wilhel/
mi p̄decessoz n̄rozū sancte Colōñ eccle/
sie archiep̄ozū pro vita honestate statu/
et honore clericoz et ecclesiasticaz p̄so/
narū p̄uide facta et ordinata. inuouaue/
rimus ac sub certis et grauib⁹ penis et
sentētijs firmiter obseruari mādaue/
rimus. put in l̄ris n̄ris desup p̄fectis ple/
nius continet. Dolētes t̄n et amaricati
referim⁹ q̄ nōnulli ecclesiarū et mōste/
rioz p̄lati dictarum ciuitatis et diocesis
ad quos clericoz et b̄nificiatarū sibi sub/
iectoz correctio ipectat et disciplina in/
D. l.

Statuta frederici.

reformatione status ecclesiastici canonici
 eorum et beneficiorum correctionibus et disci-
 plinis sunt plurimum delicta et negli-
 gentes. Ita quod pro eorum delictis et negli-
 gentia cultus divinus deperit et diminuitur
 beneficium quod datur propter officium servitio de-
 bito defraudatur. ac ubi quidam dragita vel cir-
 citer beneficium sunt residentes. vix quicquam
 aut sex. ad matutinas et ad alias horas
 veniunt decantandas. Ceteri vero circa col-
 mellationes. ebrietates superfluas et no-
 cturnas atque illicitas vagationes. ut de
 aliis taceam non ad veritatem in diem. se-
 re totum noctis tempus expedit. reliquum
 somno relinquentes. non ad concientiam autem
 sed vix hora tertiarum excitant. Et cum ca-
 panas preciarum aut distributionum pullari
 audiunt. non que dei sunt. sed propria sua que-
 rentes ad ecclesias tamquam acephali curren-
 tes. et receptis licet omnino non deservitis
 presertim seu quotidianis distributioni-
 bus. statim abinde discurrunt. et divi-
 nis interessere contemunt et quod deberent esse
 sunt et nonnulli que nec horas canonicas.
 nec de domo nostra legunt. In aliquibus etiam ec-
 clesiis pro choro hic modus inolevit
 ut decantatis tertius responsorio et versu
 in vigiliis. statim decanatus et canonici de
 choro recedentes ad domos capitulales
 pro suis et ecclesiarum suarum tractatibus
 factis capitularibus colloquutionibus col-
 lationibus factis et negociis expedien-
 dis. progredientes recedunt vix tribus
 aut quattuor vicariis in choro pro vigi-
 liis complendis missa defunctorum. et com-
 munionem pagendis relicta. Et in huiusmodi
 tractatibus et factis capitularibus ec-
 clesiarum seu monasteriorum suorum pagen-
 dis. nedum publicis. verum etiam disciplina-
 ribus et occultis adeo sunt incopositi.
 tumultuosi et violenti quod voluntatem suam
 et libertatem romanorum aliorum preferre conantur. com-
 modum suum proprium et suorum extorquere nitun-
 tur. pro importunos clamores et distur-
 bia ac interruptiones vocum assidentium
 aliorum. Et quod deterius est pro opprobria in

sultationes et contumelias. minas. iniu-
 rias. persecutiones. et invasiones. ac alias
 iniurias et violentias. enormes. tam in lo-
 cis capitularibus ecclesiarum et civitatibus
 que extra preterant et preteram committunt.
 quod ex his ecclesie ipse et monasteria disci-
 plina ecclesiastica. status. honor. et bona
 seu predia ecclesiarum et monasteriorum
 misere et damnaviter percutit et negligi-
 tur. Canonici et persone capitulares ra-
 tionabilia et iusta proponentes opprimuntur.
 vocibusque suis capitularibus et li-
 bertate loquendi sibi debita spoliantur
 in omnipotentis dei offensam divini cultus
 diminutionem ecclesiarum et monaste-
 riorum desolationem et exinanitionem frater-
 ne pacis et concordie dispendium laicorum
 ridiculum. scandalum pleborum. personarum ecclesi-
 asticarum confusionem. detrimentumque non mo-
 dicum et gravamen. In quibusdam etiam ec-
 clesiis ubi. xij. aut. xvi. missae aut plures
 seu pauciores celebrari deberent. heu vix
 due aut una celebrantur. Laici quoque be-
 neficia seu prebendas laicales in ipso ec-
 clesiis et monasteriis habentes beneficia seu
 prebendas non eo modo quo instituta aut in-
 stituae existunt deserviunt. sunt denique et
 nonnulli clerici seculares et religiosi ac
 in sacris ordinibus constituti in civitatibus
 et diocesi Coloniensi beneficii statuta super
 dicta minime curantes imo potius contem-
 nendo vilipendentes que vestes virides et
 rubeas. calceos rostratos. cinoturas de
 super tabbardos cum cultellis erisioris in
 publico et infra septa ecclesiarum et mon-
 asteriorum. ac in ipso ecclesie monasterio. et
 choro dum divina celebrant deserviunt et si-
 ne tonsura cum capillis decurtatis vel sal-
 tem absque debita tonsura incedunt et cum
 tali viatico habitu choreas et publica
 spectacula visitant ac visitare et frequen-
 tare non formidant. omnem pro hoc ordine sta-
 tum et honestatem clericales denigrando
 confundentes. propter que divini cultus dimi-
 nuunt. odia provocant. dissensiones pullulant.
 christifidelium devotio deperit. et plurimum

HISTORIA SCHOLASTICA
 STATUTA SCHOLASTICA

aioruz pericula generat. et prohdoloz
 delinquentiu hmoi tm inualuit temerit/
 cas et audacia q ia inter clericuz talit/
 incedentē et laicū differētia haberi vir/
 poterit seu discerni. Eū nos talia decet/
 stabilia atq; nefaria deinceps sustinere
 seu diutius dissilare non valētes. Nos
 oēs et singulos sup̄dictos et vīm quē/
 libz p̄ntibz q fuerit, requisiti seu fuerit
 requisitus. Ita tñ q vn̄ vīm aliū non.
 expectet nec alter vīm p altero se excu/
 set requiri mus et monemus vobiscū in
 fructe sancte obedientie et sub pena ex/
 cōicationis quā serim⁹ in his scriptis
 tñ tñ dierū monitione canonica p̄missa
 districte p̄cipiendo mādam⁹. q̄tenus
 accedēti quo p̄pter hoc fuerit accedēti
 et accedere fueritis requisiti. Doneat.
 omnes et singulos ecclesiariū quarūcūq;
 et mōsteriorū ciuitatis et dioceſis p̄dicta
 ruz p̄latos ad quos correctio et ecc/
 lesiaz et ecclesiasticaz p̄sonaz status et
 reformatio dinoscunt p̄tinere quos et
 nos tenore p̄ntiuz req̄rimus et monem⁹
 eisz et eoz cuilibz in fructe scē obediē/
 tie districte p̄cipiendo mandamus. q̄te/
 nus ipi solū deū pre oculis. hñtes subdē/
 tos suos in his q̄ ad disciplinā. diuiniuz
 cultū. vitā canonicā et honestā spectant
 taliter corrigāt reformat et emendent
 vt diuin⁹ cultus augeat. fruct⁹ bñficioz
 rum debite deseruiant horeq; canonicē
 tā nocturne q̄ diurne tractum districte
 et deuore decātenē. missē iux̄ exigentiāz.
 bñficioz celebrēt ac alia debita et o/
 nera p̄ laicos etiā adimplēda rite pagā/
 tur. Alioq̄n p̄ ipos et ipozū quēlibz p/
 cedemus et negligentes in p̄missis iux̄
 modū excessiū canonicē puniemus pur/
 nobis videbitur iusticia mediāte. Insu/
 per sub pena excōicationis quā serimus.
 in his scriptis. sex tñ dierū canonica mo/
 nitione p̄missa districte p̄cipim⁹ et man/
 dam⁹ oibus et singulis p̄positis decanis
 canonicis et capitulis ciuitatis et dioce/
 sis. Colōn q̄ de cetero in antea nullaten⁹

accedāt aut vadāt ad quoscūq; tractat⁹
 collationes aut collocutiones p̄ quibus/
 cūq; etiā factis et negocijs nisi vigilia
 missa defunctorū et cōmēdatione penit⁹
 pactis et cōpletis et q̄ nemini quocūq;
 nas distributiones siue p̄ntias faciāt da/
 ri aut distribui. neq; dent vel distribuāt
 nisi illi vel illis qui in choro fuerint q̄n/
 tertiu respōsonū et tertius versus in vi/
 giljs. euāgelii in missa defunctorum et
 psalmus. Memēto dñe dauid. in cōmē/
 datione decātanē et legunt. et q̄ in alter/
 ro istoz tñ non fuerit carcat portione.
 et pre distributionū aut p̄ntiaz ipm illa
 vice contingente. Et q̄ hoc iurare faci/
 ant camerarios aut p̄ntiarū distributo/
 res durātib⁹ suis officijs inuolabiliter
 obseruatuos. Inhibem⁹ etiā districte/
 p̄cipiendo oibus et singulis canonicis et
 cuilibz eoz sub pena excōicationis sup̄/
 dicta. vt in tractatibus et factis capitul/
 laribus. ac alijs collocutionibus et col/
 lationibus quibuscūq; inter se cōter/
 vel diuisim habendis. taliter sint compo/
 siti et morosi. q̄ ex hoc ecclesiariū et eccle/
 siasticarū p̄sonaz scandala et vituperia
 dāna dispendia. et grauamina nō exur/
 gāt. et ne p̄ clamores importunos et dis/
 turbia. aut interruptiones vocū aliozū
 et p̄sertim p̄ obprobria. insultationes et
 contumelias. ipi vel aliquis eoz p̄ aliuz
 vel alios quōlibz insurgat vel insurgāt
 et q̄ nec ipi vel aliquis eoz p̄ se vel ali/
 um seu alios vllō vnq; loco vel tpe per/
 minas quascūq; verbo vel facto quōli/
 bet illatas vel inferendas. aut p̄ insidi/
 as. p̄secutiones vel inuasiones violen/
 tas. aut alias iniurias enormes quascū/
 q; contra alias p̄sonas ecclesiasticas aut
 aliquā eaz quōlibz seuiant vel insurgāt
 seuiat vel insurgat publice vel occulte.
 Sed iusticia et iuris executione cōtēti/
 causas et questiones inter se motas vel
 mouendas via iustitie prosequātur.
 Alioquin omnes et singulos in p̄missis
 culpabiles et rebelles p̄dicta. canonica.

monitione premissa sententia excomu-
nicationis quā ferimus in his scriptis
innodamus. grauius nihilominus pro-
cessuri put nobis videbitur iusticia me-
diantē. Damus insuper dilecto nobis
officiali curie nostre pmissa declarandi
processus aggrauandi et suspendendi a
sententijs absoluedi et cetera in pmissis
faciendi. put sibi videbitur expedire
tenore presentiu plenā et liberā poter-
itate. Datum Godesberch nostro sub si-
gillo presentibus impenso. Anno domi-
ni Millesimo trecentesimo nonagesimo
die. xvi. mensis Septembris.

Vult epus exequi lras apostolicas in
forma pauperū ad ipm directas.

Theodericus dei et sedis aposto-
lice gratia archieps Coloniensis
sacri imperij p Italiam archicancellari-
vniuersis et singulis quoz interest aut
quos presens negociuz tāgit seu tāge-
re poterit quōlibz in futuruz volumus
esse notuz. q cū dudum sanctissimus in
christo pater et dñs noster dñs Grego-
rius. xi. per suas certi tenoris lras sub
ea forma s; quā sedes apostolica p pau-
peribus clericis scribere p sicut nobis
directas cuz clausula. q si hñmō lras ex-
equi nō possemus nec vellemus alie p-
sone in eisdem lris expresse eas executi-
oni demādarēt. mādauit qten? de debi-
ta cōuersatione clericorū nōnullorum
nostraruz ciuitatis et diocesis iuxta for-
mā lraruz p̄dictaruz inquisito et repro-
ac p̄nūciato ipos abiles existere et ido-
neos ad hñmō bñficia iux carūdez lrarū
tenore obtinēda. eisdē de ipis bñficijs
spectantibus ad collationē p̄latorū seu ca-
pitulorū. monachorū. cōuentū vel pso-
narū ciuitatū n̄raruz p̄dictarū qui et
que in eisdem exprimuntur. puidere cu-
raremus. Et cum cuz nonnulli put ad

nos fida perduxit. Relatio pretendēti.
nos lras hñmōi exequi tunc nō potuisse
nec voluisse ad inquisitionē et pronun-
ciationē p̄dictas alij vero ad vltiores
earūde executionez processerunt lrarū
Igitur ne circa premissa contra formā
dictaz lraruz p̄ quēcunq; vigore clau-
sule s̄p̄dicte quicqd quod viribus non
subsistat ad p̄nūciēz etiā et iacturā hñmōi
pauperū clericoz cōtingat deinceps ac-
tentari. Et si quid forsan indebite pres-
umptuz fuerit p̄ appositionē. debiti res-
medij ipis clericis si petant in hoc casu
oportune valeat subueniri. vniuersitari
vie ac oibus et singulis quozū interest
insinuamus q in p̄nti synodo ne quēq;
lateat premissa mandamus publicari q
n̄re intentionis est put etiā prius quo-
tidie extitit dictas litteras exequi vo-
luisse et velle reuerētē vt tenemur iux
earūdez cōtinentiā et tenorez. sup quoz
etiā executione et p̄ alias n̄ras certi
tenoris lras officiali n̄ro Colōn sub cer-
ta forma cōmissimus vices n̄ras In quo-
ru testimoniu sigillū n̄m p̄ntib? dugi-
mus apponendū. Datum anno dñi. M. cccc.
lxxi. penultima die Mensis Septēbris.

Incipiūt capitula

statutorū prouincialiu editoz in synodo
sub Anno dñi. M. cccc. xxiiij. a bone mei-
monē Theoderico archiepo Colōn.

Theoderic? dei gratia sancte Co-
loñ ecclesie archieps. sacri impe-
rij p Italiam archicancellarius.
Westphalie et angarie dux. etc. Licet
p sacros canones sanctorū patrum. satis
abunde cōtra notorios forarios presby-
teros sicut et clericos in sacris ordini-
bus cōstitutos et beneficiarios forarias
et concubinas et mulieres suspectas in
domibus suis et extra domū in prochia